

Faunabeheereenheid Fryslân
't Hou 8
8404 GH LANGEZWAAG

Leeuwarden, 2 december 2022
Verzonden,

Ons kenmerk : 02054848
Afd./Opgave : Groene regelgeving
Behandeld door : Team Groene Regelgeving / (058) 292 89 95 of wnb@fryslan.nl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : PF-2022/246849: ontheffing Wet natuurbescherming voor het vangen en doden van de steenmarter ter bescherming van weidevogels

Geachte heer, mevrouw,

Op 20 september 2022 heb ik uw verzoek ontvangen voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ten behoeve van het vangen en doden van steenmarters (*Martes foina*) ter bescherming van weidevogelnesten- en jongen. U vraagt een ontheffing aan voor de periode van 1 december tot en met 30 juni daaropvolgend, voor de jaren 2022 tot en met 2026.

De ontheffing wordt aangevraagd ter bescherming van flora en fauna als bedoeld in artikel 3.8, vijfde lid, sub b, onder 1, Wnb. Een ontheffing is nodig voor het vangen en aansluitend doden met een luchtdrukwapen of kogelgeweer van steenmarters gedurende het gehele etmaal in de periode van 1 december t/m 30 juni daaropvolgend;

De aanvraag heeft betrekking op:

- a) het verbod om steenmarters gedurende het gehele etmaal opzettelijk te vangen en te doden;
- a) het gebruik van de vangmiddelen kastval, vangkooi, vangstok en vangnet, zowel binnen als buiten gebouwen en zowel binnen als buiten de bebouwde kom;
- b) het gebruik van het wettelijk middel luchtdrukwapen of kogelgeweer voor het doden van steenmarter tussen zonsopkomst en zonsopkomst.

De door u aangevraagde ontheffing ziet op 21 gebieden.

Het betreft allereerst de 19 gebieden die reeds onderdeel waren van de pilot 'Predatiebeheer Steenmarter 2017-2022'. In uw aanvraag zijn enkele naast elkaar gelegen gebieden samengetrokken tot een aaneengesloten gebied, waardoor dit volgens uw aanvraag nu 16 gebieden zijn. Naast deze gebieden, waarvoor eerder ontheffing werd verleend, vraagt u ook ontheffing voor vijf aanvullende gebieden. Uit cameramonitoring is gebleken dat ook in deze vijf gebieden de steenmarter een belangrijke predator van weidevogel(legsel)s is. Een overzicht van de gebieden met bijbehorende kaarten vindt u in bijlage 4 bij deze ontheffing.

Met uw verzoek van 20 september 2022 heeft u ook een ontheffing aangevraagd voor direct afschot van steenmarters. Ten aanzien van dat verzoek krijgt u, zoals met u besproken, een apart besluit. Daarop wordt in deze brief niet verder ingegaan.

Besluit

Verlening ontheffing

Op basis van uw aanvraag en de daarbij behorende stukken heb ik besloten de gevraagde ontheffing te verlenen voor:

- b) het verbod om steenmarters opzettelijk te vangen en te doden;
- c) het gebruik van kastval, vangkooi, vangstok en vangnet, zowel binnen als buiten gebouwen en zowel binnen als buiten de bebouwde kom;
- d) het gebruik van het wettelijk middel kogelgeweer (getrokken loop met kaliber 0.22 inch of 5.58 mm) alsook het geweer op luchtdruk (kaliber 5,5 mm), inclusief gebruikmaking van een kunstmatige lichtbron op het geweer, gedurende het gehele etmaal;
- e) het verbod op het gebruik van een geweer zonder geldige jachtakte, voor zover het een luchtdrukgeweer betreft en de betreffende persoon in bezit is van een geldig draagverlof op grond van de Wet wapens en munitie.

Het geweer mag uitsluitend buiten de bebouwde kom en buiten de onmiddellijk aan de bebouwde kom grenzende terreinen worden toegepast.

De ontheffing wordt verleend voor het doden van maximaal 429 steenmarters per aansluitende periode vanaf 1 december tot en met 30 juni. In het overzicht van de gebieden waarop deze ontheffing betrekking heeft (bijlage 4), zijn de maximumaantallen te doden steenmarters per gebied opgenomen. Voornoemde bijlage maakt onlosmakelijk deel uit van deze ontheffing.

Gebieden

In bijlage 4 vindt u een overzicht en de kaarten van de gebieden waarvoor de ontheffing geldt.

Periode geldigheid ontheffing

De ontheffing is geldig vanaf 3 december 2022 tot en met 30 juni 2026. De ingangsdatum van 3 december 2022 is met u besproken en door u akkoord bevonden.

Voorschriften en beperkingen bij ontheffing

In bijlage 1 vindt u de bij dit besluit horende voorschriften en beperkingen. Deze voorschriften en beperkingen maken onlosmakelijk deel uit van deze ontheffing. Dit geldt ook voor het bij deze ontheffing opgenomen kaartmateriaal en de overige bijbehorende stukken.

U dient de activiteiten uit te voeren conform deze ontheffing met bijbehorende bijlagen. Ik ben hierbij uitgegaan van de informatie zoals die door u in uw aanvraag en bijbehorende

stukken is verstrekt. Als u hiervan wilt afwijken, dient u eerst schriftelijke toestemming te vragen. Dit kunt u doen door contact op te nemen met het Team Groene Regelgeving door een e-mail te sturen naar: wnb@fryslan.frl of door te bellen naar: 058 292 8995.

Motivering

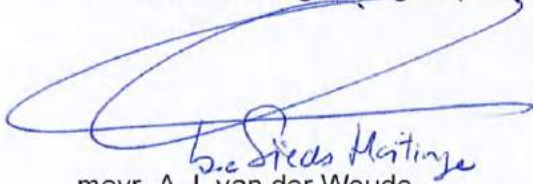
Voor de motivering van mijn besluit verwijs ik u naar bijlagen 2 en 3. Alle bij deze ontheffing horende bijlagen maken hiervan onlosmakelijk deel uit.

Informatie

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met het Team Groene Regelgeving door een e-mail te sturen naar: wnb@fryslan.frl of door te bellen naar: 058 292 8995.

Uw aanvraag is geregistreerd onder nummer PF-2022/246849. Ik verzoek u dit nummer te vermelden bij verdere correspondentie.

Hoogachtend,
namens het college van gedeputeerde staten,

mevr. A.J. van der Woude
teamleider Groene Regelgeving

Bezwaar

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de verzending daarvan een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten, Postbus 20120, 8900 HM in Leeuwarden.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- d. de gronden van het bezwaar.

Meer informatie over de bezwaarschriftenprocedure vindt u op www.fryslan.frl onder "Contact", of u kunt bellen met het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie: tel. (058) 292 51 57.

Kennisgeving

Van dit besluit zal, conform artikel 3:42, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht door mij kennis worden gegeven door publicatie in de Leeuwarder Courant, het Friesch Dagblad en in het provinciaal blad op www.overheid.nl, zie hiervoor de link: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/provinciaal_blad.

Bijlagen

- Bijlage 1: Voorschriften en beperkingen
- Bijlage 2: Motivering van het besluit
- Bijlage 3: Motivering/toetsing per gebied
- Bijlage 4: Overzicht gebieden ontheffing met kaarten
- Bijlage 5: Overzicht ingediende stukken
- Bijlage 6: Beheerprotocol
- Bijlage 7: Advertentie

Afschriften e-mail

- Gemeenten, vermeld in bijlage 4 bij de ontheffing
- Adviseur: Boerema & Van den Brink
- FUMO

Bijlage 1: Voorschriften en beperkingen

A. Verantwoordelijkheid en bevoegdheid

1. De ontheffing is aangevraagd door en staat op naam van Faunabeheereenheid Fryslân (hierna: FBE). De FBE is als ontheffinghouder te allen tijde verantwoordelijk voor het naleven van de voorschriften waaronder de ontheffing is verleend. De FBE dient daarom de gemachtigden nadrukkelijk te wijzen op de specifieke voorschriften ten aanzien van het gebruik, o.a. door bij afgifte van een machtiging tevens een gewaarmerkte kopie van dit ontheffingsbesluit met bijbehorende bijlagen te verstrekken en hen te wijzen op de bepalingen t.a.v. de Wet natuurbescherming. Hetzelfde geldt voor de agrarisch collectieve verenigingen (hierna: Collectief) in geval van het verlenen van toestemming voor het gebruik van de ontheffing aan een feitelijke uitvoerder. De verantwoordelijkheid van de ontheffinghouder laat elke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de individuele feitelijke gemachtigde voor het naleven van genoemde voorschriften en andere wettelijke bepalingen onverlet.
2. De FBE is bevoegd het gebruik van deze ontheffing op een door de FBE te bepalen wijze over te dragen aan uitvoerders, zijnde een jachtaktehouder of 'overige uitvoerder', op voordracht van het betreffende Collectief. Een uitvoerder kan een jachtaktehouder zijn (die is dan gemachtigd om te vangen en gevangen steenmarters met een kogelgeweer te doden) of iemand zonder jachtakte ('overige uitvoerder': die mag wel vangen en, als deze beschikt over een geldig draagverlof Wet wapens en munitie, doden met luchtdrukgeweer buiten zijn eigen erf).
3. Een machtiging van de FBE ten behoeve van deze ontheffing is gedurende de looptijd van de huidige ontheffing geldig. Aan de machtiging dient een kopie van dit ontheffingsbesluit inclusief de bijbehorende bijlagen 1 en 6 (voorschriften/beperkingen en beheerprotocol) te zijn toegevoegd. Een machtiging kan worden verleend mits de voorwaarden van de ontheffing in acht genomen worden door de gemachtigde uitvoerder.

B. Gebruik ontheffing

1. Van deze ontheffing mag slechts gebruik worden gemaakt nadat de grondgebruiker van de percelen waarop de maatregel plaatsvindt de feitelijke uitvoerder hiertoe toestemming heeft gegeven, en slechts in de periode van 1 december tot en met 30 juni.
2. Het gebruik van de ontheffing is alleen toegestaan in de ontheffingsgebieden zoals aangegeven bij de ontheffing, bijlage 4, waarbij de volgende uitgangspunten gelden:
 - a. Indien zich binnen het gebied, waarop de ontheffing betrekking heeft, begrensde (soortspecifieke) ganzenfoerageergebieden bevinden, dan mag gedurende de periode dat deze gebieden als zodanig functioneren, het gebruik van de ontheffing slechts plaatsvinden onder voorwaarde dat de daar aanwezige beschermde trekganzen en de slaapplekken daarvan niet worden verstoord.
 - b. Gebruik van de ontheffing binnen de afpalingskring van een geregistreerde eendenkooi is toegestaan onder voorwaarde dat de kooiker van deze kooi daarvoor schriftelijk toestemming heeft verleend.
 - c. Indien zich binnen het gebied, waarop de ontheffing betrekking heeft, Natura 2000-gebieden bevinden, dan mag alleen gebruik worden gemaakt van de ontheffing indien de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied niet in gevaar komen. Tevens dient men rekening te houden met de (niet) toegestane activiteiten, zoals aangegeven in de beheerplannen van

de betreffende gebieden. Indien blijkt dat er mogelijke negatieve effecten op het Natura 2000-gebied optreden, dan dient een verzoek tot een Wnb-vergunning te worden ingediend bij het bevoegd gezag.

3. De personen die op grond van deze ontheffing belast zijn met het doden van de dieren met de in deze ontheffing vermelde middelen, dienen in het bezit te zijn van een geldige jachtakte (voor gebruik kogelgeweer) en/of een geldig draagverlof op grond van de Wet wapens en munitie (voor gebruik van het luchtdrukgeweer) en dienen tevens in het bezit te zijn van een grondgebruikersverklaring. De overige uitvoerders, voor zover die niet vallen onder voornoemde personen, dienen in bezit te zijn van een geldige grondgebruikersverklaring. Het is niet toegestaan om de toestemming voor het gebruik van de ontheffing door te machtigen aan andere personen.
4. De uitvoerders dienen over aantoonbare en specifieke kennis te beschikken de vangen en dodingshandelingen op de juiste wijze te kunnen uitvoeren. Deze kennis kan bestaan uit opgedane ervaring bij de uitvoering van de afgeronde pilot steenmarterbeheer in de voorgaande jaren (2017-2022), en/of het vooraf gevolgd of bestudeerd hebben van de door de ecologisch begeleider aangeboden instructies of (digitale) werkhandreikingen.

C. Middelen en methoden

1. Het vangen en doden van steenmarters vindt plaats conform het beheerprotocol (bijlage 6 bij de ontheffing). Dit beheerprotocol kan op grond van veldervaringen tussentijds worden aangepast. Indien aanpassing nodig is, dient dit eerst aan het bevoegd gezag te worden voorgelegd voor instemming.
2. Het vangen van steenmarters vindt plaats met gebruikmaking van kastvallen. De andere aangevraagde middelen, vangkooi, vangstok en/of vangnet kunnen slechts worden gebruikt onder toezicht van de betrokken ecologisch begeleider. In het beheerprotocol (bijlage 6) is opgenomen wanneer vangkooi, vangstok en vangnet worden ingezet. Daarbij dient redelijkerwijs te zijn vastgesteld dat het steenmarters betreffen die hun leefgebied binnen het weidevogelgebied hebben.
3. De gebruikte kastvallen en/of vangkooien zijn allen voorzien van een werkend valalarm waarbij het signaal wordt gezonden naar zowel de uitvoerders alsmede de coördinator, wanneer de val in werking is getreden.
4. Tot 1 maart dient de val binnen 10 uur na het afgaan van het valalarm te zijn bezocht en gecontroleerd door de uitvoerende uitvoerders en/of onafhankelijke onderzoekers, na 1 maart wordt dit beperkt tot binnen 8 uur na het ontvangen van een valalarmmelding.
5. Gevangen zogende/lacterende moertjes moeten onverwijd worden vrijgelaten teneinde onnodig lijden van steenmarterpups te voorkomen.
6. Alle vangsten worden geregistreerd conform het beheerprotocol. Deze gegevens worden toegevoegd aan de rapportage aan het bevoegd gezag.
7. Alle andere gevangen diersoorten dienen onverwijd te worden vrijgelaten tenzij het een diersoort betreft die anderszins mag worden gedood. In dat geval geldt de verplichting tot onmiddellijke vrijlating niet. Uiteraard dienen te allen tijde aan de van toepassing zijnde (bij of krachtens de wet) geldende verplichtingen en voorwaarden te worden voldaan. Van deze bijvangsten wordt een logboek bijgehouden welke onderdeel uitmaakt van de rapportage aan het bevoegd gezag.
8. Gebruik van het geweer op grond van deze ontheffing blijft beperkt tot een kogelgeweer kaliber .22 inch en 0.58 mm en een luchtdrukgeweer kaliber 5,5 mm, waarbij gebruik van het geweer gedurende het gehele etmaal door gemachtigde uitvoerders mag plaatsvinden. Bij nachtelijk gebruik is een kunstmatige lichtbron toegestaan.

9. Het geweer op luchtdruk kan enkel van een minimaal/maximaal kaliber van 5.5 mm zijn. Daarnaast moet de schotkracht minimaal 28 Joules en maximaal 80 Joule zijn. Er mag enkel gebruik worden gemaakt van een type kogel welke voorzien is van een kop, met een verharde punt in de vorm van een polymeer, koper of messing of een mantel van koper of messing. Onder geen beding mogen kogeltypen worden gebruikt die enkel zijn ontworpen of bedoeld zijn voor hobbymatig sportschieten.
10. Indien het gebruik van een geweer op luchtdruk ook wenselijk is, dan dienen de uitvoerders te beschikken over een geldig verlof op grond van de Wet wapens en munitie voor het dragen, voorhanden hebben of gebruiken van een geweer op luchtdruk.
11. Het doden van steenmarters is alleen toegestaan bij daadwerkelijk in kastvallen, vangkooien en/of met vangnet of vangstok gevangen dieren. Alleen dan kan met zekerheid worden vastgesteld of een steenmarter is gevangen en of niet onverhoopt sprake is van een zogend of lacterend moertje. In dat geval is doden niet toegestaan en geldt voorschrift (C)5.
12. Er mag per gebied maximaal het in genoemde aantal steenmarters worden gedood (zie bijlage 4). Indien in april dit aantal reeds is behaald en vanuit de aan het bevoegd gezag overgelegde gegevens bekend is dat er meer steenmarters in het gebied aanwezig zijn, kan dit na overleg met en schriftelijke instemming van het bevoegd gezag worden verhoogd.
13. Vervoer of onder zich hebben van gedode steenmarters is vrijgesteld voor zover degene die deze dieren vervoert of onder zich heeft, beschikt over een afschrift van deze ontheffing en het dode dier op een correcte wijze is voorzien van het in deze ontheffing voorgeschreven unieke merkteken (tag).

D. Ontheffingsgebied

1. Aan de ontheffing binnen een gebied kan slechts uitvoering worden gegeven binnen de begrenzing van het betreffende gebied in bijlage 4.

E. Bescheiden

1. De feitelijke, gemachtigde uitvoerder van de ontheffing is verplicht een (digitale) kopie van deze ontheffing, een kopie van de schriftelijke machtiging van de ontheffinghouder en, indien diegene op grond van deze ontheffing doodt met een geweer, een geldige jachtakte en/of geldig draagverlof op grond van de Wet wapens en munitie bij zich te houden (zie overige voorschriften). Deze bescheiden moeten op een eerste verzoek van een daartoe bevoegde toezichthoudende ambtenaar ter inzage worden afgegeven.

F. Rapportage

1. De FBE is verplicht elk kalenderjaar, vóór 1 januari, een digitale rapportage uit te brengen aan de provincie Fryslân, Afdeling Omgevingszaken, Team Groene Regelgeving, over het gebruik van de ontheffing en het aantal gedode steenmarters in de voorgaande periode (1 december tot en met 30 juni). De eerste rapportage dient vóór 1 januari 2024 te worden aangeleverd en ziet op de periode 1 december 2022 tot en met 30 juni 2023.
2. De FBE houdt een overzicht bij van de verleende machtigingen, alsmede van de aanvraaggegevens die daaraan ten grondslag liggen. Dit overzicht dient terstond op een mondeling dan wel schriftelijk verzoek van een daartoe bevoegde toezichthoudende ambtenaar ter inzage te worden afgegeven.

G. Overige voorschriften

1. Voor het op plaats lokken is het niet toegestaan slachtafval van dode (landbouw)dieren te gebruiken.
2. Gedode dieren dienen te worden geregistreerd, voorzien van een *tag*, meegenomen en bewaard conform het beheerprotocol (bijlage 6).
3. De FBE kan een verleende machtiging voor het gebruik van de ontheffing terstond intrekken. Deze intrekking dient te geschieden door de betreffende gemachtigde uitvoerder hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen en het Collectief hierover schriftelijk te informeren. Het bevoegd gezag wordt terstond van de intrekking in kennis gesteld.
4. Indien Gedeputeerde Staten constateren dat voorwaarden uit deze ontheffing niet worden nageleefd door degene aan wie een machtiging is verleend, trekt de FBE op verzoek van Gedeputeerde Staten terstond de machtiging in. Deze intrekking dient te geschieden door de betreffende gemachtigde uitvoerder hiervan schriftelijk op de hoogte te stellen en het Collectief hierover schriftelijk te informeren.

Bijlage 2: Motivering van het besluit

A. Weergave van de feiten

A1. Ontheffingaanvraag

Op 20 september 2022 ontving ik de door u ingediende aanvraag voor een ontheffing voor het vangen en doden van steenmarters ten behoeve van predatiebeheer in weidevogelkerngebieden voor de in bijlage 4 genoemde gebieden, met het daarbij genoemde aantal maximaal te doden steenmarter per gebied, in de periode van 1 december tot 30 juni in de jaren 2022 tot en met 2026. De aanvraag staat geregistreerd onder zaaknummer 246849.

Het beoogde doel is om met het wegvangen van de genoemde aantallen steenmarters per gebied de predatiedruk op weidevogel(legsel)s zodanig te verlagen dat het nestsucces en de dagelijkse overleving van weidevogels verbeterd wordt. De predatiedruk wordt verlaagd door zo veel mogelijk steenmarters vóór hun zoogperiode en vóór de aanvang van (en tijdens) het broedseizoen van weidevogels uit deze weidevogelkerngebieden te verwijderen. Het doel is om de staat van instandhouding van de in Fryslân voorkomende weidevogels te verbeteren. Hierop wordt hieronder nader ingegaan (zie B3.1).

Voor de aangevraagde handeling is voor het grootste aantal van de gebieden eerder ontheffing verleend op grond van de Wnb, in het kader van de *'pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022'*. Dit betreft de gebieden in bijlage 4 met nummers: 1, 2, 4, 5, 7,8, 9, 10, 11, 13, 14, 15,16, 18, 19, 20. Voor de gebieden met nummers 3, 6, 12,17 en 21 is niet eerder ontheffing verleend.

A1.1. Beschrijving van het project of andere handeling

De ontheffing wordt aangevraagd ter bescherming van flora en fauna als bedoeld in artikel 3.8, vijfde lid, sub b, onder 1, Wnb en heeft betrekking op het verkrijgen van een ontheffing:

- a. op het verbod om steenmarters opzettelijk te vangen en/of te doden, gedurende het gehele etmaal;
- b. het gebruik van kastval, vangkooi, vangstok en vangnet zowel binnen als buiten gebouwen als binnen en buiten de bebouwde kom;
- c. het gebruik van het wettelijk middel geweer (kogelgeweer, getrokken loop met kaliber .22 inch of 0.58 mm als ook het geweer op luchtdruk kaliber 5,5 mm), gedurende het gehele etmaal. Hierbij kan een kunstmatige lichtbron op het geweer worden gebruikt.

De ontheffing wordt gevraagd voor het doden van in totaal 429 steenmarters per aansluitende periode vanaf 1 december tot en met 30 juni, waarbij de steenmarters verspreid zijn over de in bijlage 4 genoemde gebieden, ter voorkoming van schade aan de weidevogelstand in het algemeen en in het bijzonder de in het Friese weidevogelbeleid genoemde vogelsoorten. Er wordt gewerkt volgens de voorschriften en beperkingen in bijlage 1 en het beheerprotocol in bijlage 6.

De ontheffingsaanvraag komt mede voort uit het Faunabeheerplan predatie 2022-2026, welke op 21 december 2021 door Gedeputeerde Staten gedeeltelijk is goedgekeurd. De goedkeuring heeft onder meer betrekking op het onderdeel 'Steenmarter'.

A1.2. Periode

De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 1 december 2022 tot en met 30 juni 2026.

A1.3. Relevante stukken

Zie bijlage 5 voor een overzicht van de bij de aanvraag ingediende stukken.

Ambtshalve zijn de volgende stukken toegevoegd voor de beoordeling:

- Raamrapporten nestmonitoring met cameravallen 2022;
- Voortgangsrapportages weidevogels 2021.

A1.5. Uw aanvraag en overige onderdelen Wet natuurbescherming

Natura 2000-gebieden

Uw project of handeling vindt mogelijk plaats in of nabij een Natura 2000-gebied. U dient rekening te houden met de (niet) toegestane activiteiten zoals aangegeven in de beheerplannen van de betreffende gebieden. Daarnaast mag de ontheffing alleen worden gebruikt indien de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied niet in gevaar komen. Indien nodig, dient een ecologische beoordeling plaats te vinden in overeenstemming met de betreffende gebiedspartijen. Als blijkt dat er effecten zijn te verwachten op de instandhoudingsdoelstelling dient u een Wnb-vergunning aan te vragen bij het bevoegd gezag, zijnde de Gedeputeerde Staten van Fryslân.

A2. Bevoegdheid

Het project of de andere handeling is niet op grond van artikel 1.3, vijfde lid, Wnb aangewezen in het Besluit natuurbescherming (verder: Bnb). Gelet op artikel 1.3, eerste lid, Wnb, zijn Gedeputeerde Staten van Fryslân bevoegd op deze aanvraag te beslissen.

A3. Procedure

De ontheffingprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met het bepaalde in hoofdstuk 5 van de Wnb en de hiervoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

A3.1. Verlengen beslistermijn

Van de mogelijkheid om de beslistermijn te verlengen is geen gebruik gemaakt.

A3.2. Coördinatie met andere wetgeving

Ten overvloede wijs ik erop dat er mogelijk andere wettelijke verplichtingen op uw activiteit/handeling kunnen rusten waarvoor de Gedeputeerde Staten van Fryslân niet het bevoegd gezag zijn. Dit besluit is enkel gebaseerd op de bepalingen van de Wnb, het Bnb, de Regeling natuurbescherming en de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017.

A4. Ontheffingsplicht

1. Op basis van de aanvraag en de daarbij behorende rapporten en tekeningen heb ik beoordeeld of het door u aangevraagde project en/of handeling overtreding van de verbodsbepalingen tot gevolg heeft op de beschermde soorten, zoals bedoeld in paragraaf 3.1, 3.2 en/of 3.3 Wnb, die op de locatie voorkomen.
2. Ik stel vast dat:
 - a. het onder A1. omschreven project en/of handeling in strijd is met de verbodsbepaling in:
 - artikel 3.10, lid 1, sub a, Wnb: 'Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen';

- Artikel 3.24, tweede lid, Wnb: 'Het is verboden zich buiten gebouwen te bevinden met bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen die geschikt zijn voor het doden of vangen van dieren, of met materialen ter onmiddellijke vervaardiging van die middelen, indien redelijkerwijs moet worden aangenomen dat die middelen of materialen zullen worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren.'
 - Artikel 3.26, eerste lid, aanhef en sub a en sub b, Wnb: 'Het is verboden een geweer te gebruiken ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens deze wet zonder geldige jachtake en op gronden, niet zijnde een jachveld dat voldoet aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels.'
 - Artikel 3.13, vierde lid, Bnb: 'Een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet is niet voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.'
 - Artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, Bnb: 'Het is verboden een geweer ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang.'
- b. het onder A1. omschreven project en/of de handeling weliswaar gevolgen heeft voor de betreffende diersoort "Steenmarter", maar dat het de gunstige staat van instandhouding van deze soort niet in gevaar brengt, afzonderlijk noch in combinatie met andere projecten of plannen, zodat het niet kan worden beschouwd als een project dat significante gevolgen kan hebben voor de betreffende (dier)soort;
- c. er gelet op onderdeel 2a ontheffing nodig is op grond van artikel 3.10, tweede lid jo. 3.8, eerste lid, artikel 3.17, eerste lid, artikel 3.25, vierde lid, onder a en artikel 3.26, derde lid Wnb en dat de mogelijkheid daartoe, gelezen onderdeel 2b, niet is uitgesloten.

Ik verwijs voor de motivering van dit oordeel naar mijn overwegingen onder B. (Toetsing)

B. Toetsing

B1. Wettelijk kader

B1.1. Wnb

1. Artikel 3.8, vijfde lid bepaalt dat een ontheffing of een vrijstelling uitsluitend wordt verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
2. Artikel 3.10, eerste lid, onder a bepaalt dat, onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, het verboden is in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
3. Artikel 3.10, tweede lid bepaalt dat artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing is op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
<..>
4. Artikel 3.17, eerste lid bepaalt dat ten behoeve van de beperking van de omvang van een populatie van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, of van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, verlenen gedeputeerde staten ontheffing als bedoeld artikel 3.3, eerste, vierde en vijfde lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste en vijfde lid, 3.9, tweede lid, of 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, tweede lid, indien deze beperking nodig is:
<..>
 - c. ingeval dieren van soorten als bedoeld in 3.10, eerste lid, met uitzondering van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid:
 - 1°. om de redenen genoemd in onderdeel 1b; ter bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
5. Artikel 3.17, vijfde lid bepaalt dat in afwijking van artikel 3.12, eerste lid, en het tweede lid een ontheffing kan worden verleend voor handelingen die niet op grond van een faunabeheerplan worden verricht, indien de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan, gelet op de specifieke kenmerken van de desbetreffende diersoort dan wel de aard of omvang van te verrichten handelingen.
6. Artikel 3.24 bepaalt:
 1. Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.
 2. Het is verboden zich buiten gebouwen te bevinden met bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen die geschikt zijn voor het doden of vangen van dieren, of met materialen ter onmiddellijke vervaardiging van die middelen, indien redelijkerwijs moet worden aangenomen dat die middelen of materialen zullen worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren.

3. Bij een aanwijzing krachtens het tweede lid wordt mede rekening gehouden met het voorkomen van onnodig lijden bij het te doden of te vangen dier.
4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden ter uitvoering van het bepaalde bij of krachtens de Benelux-overeenkomst regels gesteld over het gebruik van middelen.
<..>
8. In artikel 3.25, eerste lid bepaalt dat bij het verlenen van een ontheffing of vrijstelling als bedoeld in de artikelen 3.3, eerste onderscheidenlijk tweede lid, 3.4, tweede lid, 3.8, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, 3.9, tweede lid, of 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste of tweede lid, en met artikel 3.9, tweede lid, en bij het geven van een opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, worden de middelen aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde vogels en dieren mogen worden gebruikt.
9. Artikel 3.25, vierde lid bepaalt dat vrijstelling, onderscheidenlijk ontheffing kan worden verleend van:
 1. het verbod, bedoeld in artikel 3.24, tweede lid. Op deze vrijstelling of ontheffing is artikel 3.24, derde lid van overeenkomstige toepassing.
 2. regels als bedoeld in artikel 3.24, vierde lid, voor zover deze vrijstelling of ontheffing in overeenstemming is met de bij of krachtens de Benelux-overeenkomst gestelde regels.
10. Artikel 3.26 bepaalt:
 1. het is verboden een geweer te gebruiken ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens deze wet:
 - a. zonder een geldige jachtakte;
 - b. op gronden, niet zijnde een jachtveld dat voldoet aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regels;
 - c. indien de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor schade waartoe het gebruik van het geweer ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens deze wet aanleiding kan geven, niet is gedekt door een verzekering, overeenkomstig bij of krachtens de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.29, eerste lid, gestelde regels, of
 - d. voor andere handelingen dan:
 - 1°. de jacht;
 - 2°. de uitvoering van handelingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling als bedoeld in de artikelen 3.3, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, of derde lid, 3.8, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, of derde lid, 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste, onderscheidenlijk tweede lid, of derde lid, of 3.15, tweede en vierde lid, in voorkomend geval in samenhang met het zevende lid, of 3.16, tweede en vierde lid, of 3.17, eerste lid, is verleend;
 - 3°. de uitvoering van artikel 3.18, eerste lid, in voorkomend geval in samenhang met het vierde lid, of 3.19, tweede lid, in samenhang met artikel 3.18, vierde lid;
 - <..>
 2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan het gebruik van het geweer, bedoeld in het eerste lid, worden uitgesloten of beperkt en kunnen regels worden gesteld over:
 - a. het geweer;
 - b. de munitie, waarbij ook rekening wordt gehouden met belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu;
 - c. het gebruik van middelen op, aan of bij het geweer;
 - d. de diersoorten waarop het gebruik van het geweer betrekking heeft, of

- e. de vaardigheden waarover de gebruiker van het geweer beschikt.
- 3. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing en provinciale staten kunnen vrijstelling verlenen van het eerste lid, onderdeel a of b, en de krachtens het tweede lid gestelde regels, met dien verstande dat bij het verlenen van ontheffing of vrijstelling van regels als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, ook rekening wordt gehouden met belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu.

B1.2. Besluit natuurbescherming

1. In artikel 3.10 van het Besluit natuurbescherming worden de middelen aangewezen als bedoeld in artikel 3.24, tweede lid, van de wet:
 - <..>
 - c. vallen, met uitzondering van kastvallen;
 - <..>
 - e. vangkooien, met uitzondering van vangkooien geschikt en bestemd voor het vangen van verwilderde katten en verwilderde duiven binnen de bebouwde kom;
2. Artikel 3.13, vierde lid, bepaalt dat een geweer als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de wet is niet is voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.
3. Artikel 3.16, eerste lid bepaalt dat het verboden is een geweer ter uitoefening van het bepaalde bij of krachtens de wet te gebruiken:
 1. voor zonsopgang en na zonsondergang;
 2. binnen de bebouwde kom of op terreinen als bedoeld in artikel 3.21, derde lid, van de wet;
 3. binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, onderdeel d, van de wet;
 4. vanaf of vanuit een rijdend motorrijtuig dan wel een ander voertuig.

B1.3. Regeling natuurbescherming

Artikel 3.22 verleent aan een ieder vrijstelling van het verbod,

1. bedoeld in artikel 3.25 van het Besluit natuurbescherming, voor het onder zich hebben of verhandelen van een dood dier.
2. Aan een ieder wordt vrijstelling verleend van het verbod, bedoeld in artikel 3.25 van het Besluit natuurbescherming, voor het onder zich hebben van een levend dier.
3. De vrijstellingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, gelden uitsluitend, indien het dier:
 - a. aantoonbaar is verkregen:
 - 1°. in Nederland overeenkomstig een ontheffing of vrijstelling als bedoeld in de artikelen 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste of tweede lid, van de wet, een vrijstelling als bedoeld in de artikelen 3.15, tweede of vierde lid, of 3.16, tweede of vierde lid, van de wet, een ontheffing als bedoeld in 3.17, eerste lid, van de wet, een opdracht als bedoeld in artikel 3.18, eerste lid, van de wet of op grond van artikel 3.20, eerste lid, van de wet, of
 - 2°. buiten Nederland overeenkomstig de aldaar geldende regelgeving, of
 - b. indien het een dood dier betreft, aantoonbaar in het wild is gestorven buiten schuld of medeweten van degene die zich het dier heeft toegeëigend.

B2. Beleidscriteria

Het toetsingskader voor uw aanvraag is in beginsel de Wet natuurbescherming (Wnb), de daarop gebaseerde wet- en regelgeving, de Nota Weidevogels 2021-2030, het Faunabeheerplan Predatie 2022-2026 en de Nota Faunabeleid Fryslân.

Nota Weidevogels 2021-2030

Ons beleid met betrekking tot de weidevogelbescherming is vastgelegd in de Nota Weidevogels 2021-2030. Op grond van dit beleid worden gerichte maatregelen genomen om het biotoop te verbeteren in specifiek aangeduide gebieden binnen Fryslân. Het gaat daarbij om 'weidevogelkerngebieden' alsmede 'parels'.

Weidevogelkerngebieden liggen binnen weidevogelkansgebieden, en zijn gebieden van tenminste 250 ha, waarbinnen inrichting en beheer optimaal zijn afgestemd op de weidevogels. Ze bestaan uit natuurgebieden, gebieden met agrarisch mozaïekbeheer of combinaties van beide.

Eveneens vermeldt de Nota Weidevogels 2021-2030 dat, binnen de wettelijke mogelijkheden, al het mogelijke zal worden gedaan om weidevogels in relevante gebieden te beschermen tegen predatoren. Dit betekent dat de provincie meewerkt aan het bestrijden van onder meer de steenmarter met de best beschikbare middelen.

Met de vaststelling van deze nota is het reeds daarvóór ingezette beleid gecontinueerd.

Faunabeheerplan predatie 2022-2026

Het Faunabeheerplan Predatie houdt de volgende maatregelen - volgorde aan:

1. Biotoop voldoende op orde. Dit is het geval als er aan een aantal ecologische eisen op het vlak van inrichting en beheer wordt voldaan, zoals vermeld in het Ecologisch Toetsingskader voor weidevogels of akkervogels. De jaarlijkse voortgangsrapportages van de Collectieven en de TBO's kunnen dienen om dit aan te tonen.
2. Het treffen van preventieve maatregelen, inclusief het zo nodig opruimen van ruigte en rommelbulten, het verwijderen van bosopslag en het maaien van riet;
3. Het goed regelen van het wettelijk toegestane beheer, waaronder de landelijke vrijstelling voor vos en zwarte kraai (afschot overdag en verwijderen oude kraaiennesten);
4. Het vragen van ontheffingen.

Nota Faunabeleid Fryslân

In de Nota Faunabeleid Fryslân wordt de visie op het beheer en de bestrijding van (schadelijke) fauna nader toegelicht. In deze nota staat – voor zover hier relevant – welke stappen dienen te worden doorlopen voordat wordt toegekomen aan derogatie. Deze stappen staan schematisch weergegeven op pagina 23 van het beleidsdocument en behelzen kortgezegd het toepassen van de eisen die volgen uit de Wnb.

B3. Inhoudelijke beoordeling

B3.1 Overwegingen

De Provinciale Staten van Fryslân hebben het beleid voor het behoud van weidevogels vastgelegd in de Nota Weidevogels 2021-2030. Beleidsdoel is het realiseren van een vitale weidevogelpopulatie in Fryslân. In de nota is de ambitie vastgesteld van het bereiken van een nestsucces van 80% (maar ten minste 70%), en verlies van nesten door predatie van maximaal 20%. Eén van de instrumenten hierin is predatiebeheer van de steenmarter. In de periode 2017-2022 is daarom op initiatief van de provincie Fryslân een pilotonderzoek uitgevoerd naar de rol van de steenmarter als predator, en naar het effect van de inzet van dodelijke middelen bij steenmarterbeheer op het nestsucces van weidevogels.

De conclusie van dit onderzoek wordt in het onderzoeksrapport 'Analyse ten behoeve van de evaluatie van de pilot steenmarterbeheer in Fryslân¹' als volgt omschreven:

"In de pilotgebieden (weidevogelkansgebieden met hoge predatiedruk door steenmarter) nemen zowel het nestsucces (percentage uitgekomen nesten) als de dagelijkse nestoverleving significant toe, wanneer het steenmarterbeheer (en beheer van vos en zwarte kraai) optimaal is uitgevoerd. Dit was in 18 van de 43 jaar-gebiedscombinaties het geval. Het nestsucces is gemiddeld 78% wanneer het predatorenbeheer optimaal is verlopen, tegen 50% in het jaar voorafgaand aan beheer. Het aandeel van steenmarter in het totale nestverlies is in een groot deel van de gebieden significant lager bij beheer van voor aanvang van de pilot, zelfs als het beheer niet optimaal verlopen is. Het aandeel dat steenmarters hebben in het nestverlies is gemiddeld 3,5% bij optimaal predatorenbeheer en 17.7% in de jaren voorafgaand aan het beheer."

In gebieden waar de pilot meer dan een jaar liep, bleek dat elk jaar weer een (soms gelijk) aantal steenmarters wordt weggevangen. Er is dus jaarlijkse influx in 'leeggevangen' territoria. Daarnaast is niet gebleken dat er sprake is van zogeheten *competitive release*. Dit laatste betekent dat de 'ruimte' die het vangen en doden van steenmarters mogelijk achterlaat, niet (significant) wordt ingevuld door één of meer andere predatoren.

Bestaande maatregelen

Biotoop broedgebied op orde

Biotoopverbetering kan beschouwd worden als de belangrijkste maatregel voor het realiseren van een vitale weidevogelpopulatie. In de ontheffingsgebieden wordt gewerkt aan het optimaliseren van de weidevogelbiotoop, zodat er voldoende voedsel en dekking is voor de jongen nadat ze uit het ei zijn gekropen. Alleen in (voldoende) optimaal weidevogelbiotoop kan het verhoogde nestsucces ook daadwerkelijk leiden tot een grotere weidevogelpopulatie. In Fryslân wordt conform de Nota Weidevogels 2021-2030 ingezet op weidevogelbeheer in weidevogelkerngebieden. Elk ontheffingsgebied voor het steenmarterbeheer omvat weidevogelkerngebied, waarvan het beheer is getoetst aan de Nota Weidevogels 2021-2030. De toetsing en motivering per gebied is opgenomen in bijlage 3.

Landschap minder aantrekkelijk voor predatoren

Ruigtevegetaties en rommelbulten bieden een schuilplaats aan steenmarters. De aanwezigheid van steenmarters kan indirect worden beïnvloed door het verwijderen van de ruigtes en rommelbulten. De agrarische collectieven zetten zich actief in om de gebieden zo minder aantrekkelijk te maken voor predatoren.

Beperken stand van de vos en de zwarte kraai

In weidevogelkansgebieden bestaat de mogelijkheid om vos en zwarte kraai te bestrijden. Deze soorten zijn met de steenmarter de belangrijkste predatoren van weidevogelnesten.² Het beperken van de aantallen zwarte kraai en vos blijkt echter niet voldoende om een nestsucces van 70%, en daarmee een levensvatbare populatie, te bereiken. Wanneer het

¹ Dekker, J.J.A. & B. Jonge Poerink. 2022. Analyses ten behoeve van de evaluatie van de pilot steenmarterbeheer in Fryslân. Jasja Dekker Dierecologie & Ecosensys, Arnhem/Zuurdijk.

² Oosterveld, E.B. 2022. Predatie bij weidevogels en betekenis van Vos en Zwarte kraai. A&W-notitie 22-288. Aftenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

beheer van de vos en zwarte kraai op orde is, kan nog steeds een aanzienlijk nestverlies door de steenmarter optreden.

Andere predatoren

Andere predatoren kunnen wel lokaal en jaarlijks wisselend een (grote) rol spelen. Dit betreft echter niet-bejaagbare soorten zoals hermelijn en bunzing.

B3.2 Wettelijk belang

Predatiebeheer van de steenmarter in de betreffende gebieden staat ten dienste van de uitvoering van het provinciaal weidevogelbeleid, zoals is opgenomen in de Nota Weidevogels 2021-2030.

Het doel van het predatiebeheer van de steenmarter is het voorkomen of beperken van schade door de steenmarter aan flora en fauna, in het bijzonder aan weidevogellegfels.

Fryslân heeft nationaal en internationaal een belangrijke functie voor weidevogels. Het grootste deel van de West-Europese gruttopopulatie broedt in ons land, waarvan ongeveer 40% in Fryslân. Het is echter slecht gesteld met de weidevogels in Fryslân: jaarlijks loopt populatie van grutto, scholekster, tureluur en Kievit met 10-15% terug.³ Door de slechte staat van weidevogels zijn ingrijpende maatregelen nodig.

Om deze neergaande trend te keren wordt gestreefd naar een nestsucces van ten minste 70% in weidevogelkerngebieden. Voor instandhouding van de populatie van weidevogels geldt als vuistregel dat minimaal een uitkomstpercentage van legfels van 50 à 60 % nodig is⁴. Voor deze vuistregels geldt dat de kuikenoverleving daarna op minimaal 25% moet liggen. De kuikenoverleving voor grutto ligt in Nederland echter veel lager, namelijk op circa 7-14%⁵. Aangezien het kuikenpercentage afneemt dient het uitkomstpercentage dan ook beduidend hoger dan 50 à 60 % te liggen⁶. De Nota Weidevogels 2021-2030 houdt daarom een uitkomstpercentage van ten minste 70% aan als maatstaf om de neerwaartse trend van de populatie te kunnen ombuigen in een opwaartse. Zie hiervoor ook het Faunabeheerplan predatie Fryslân 2022-2026, p. 28.

Uit de Evaluatie Pilot Steenmarter blijkt dat het vangen en doden van de steenmarters leidt tot minder steenmarters in weidevogelkerngebieden (oftewel een lager aandeel van de steenmarter in nestpredatie) én dat het verminderen van steenmarters leidt tot een significant hoger nestsucces. Tevens is door voornoemde pilot aangetoond dat de dagelijkse nestoverleving, de berekende kans dat een nest een etmaal overleeft, significant toeneemt. In de gebieden waarin tevens het beheer van de vos op orde is en predatie door de zwarte kraai (zeer) laag is, wordt het doel van ten minste 70% nestsucces gehaald. Hierdoor kan de neerwaartse trend van de weidevogelpopulaties worden gekeerd.

³ Provincie Fryslân. Nota weidevogels 2021-2030.

⁴ MacDonald, M.A. & M. Bolton. 2008. Predation on wader nests in Europe. *Ibis* 150 (suppl. 1):54-73.

⁵ Schekkerman, H., W. Teunissen & E. Oosterveld. 2009. Mortality of Black-tailed Godwit *Limosa limosa* and Northern Lapwing *Vanellus vanellus* chicks in wet grasslands: influence of predation and agriculture. *Journal of Ornithology* 150: 133-145.

⁶ Van der Velde, E., R. Kentie, T. Piersma, E. Rakhimberdiev & J.C.E.W. Hooijmeijer, 2020. De Grutto Monitor 2012-2019. Onderzoeksrapport Conservation Ecology Group, Groningen Institute for Evolutionary Life Sciences (GELIFES), Rijksuniversiteit Groningen.

De conclusie is dat het wettelijk belang van het beschermen van fauna, in het bijzonder weidevogels, voldoende is aangetoond. Eveneens is voldoende aangetoond dat hiervoor bestrijding van de steenmarter noodzakelijk is.

B3.3. Andere bevredigende oplossing

Alternatieve locatie

De ontheffing wordt aangevraagd voor weidevogelkerngebieden weidevogelparels met een middels cameramonitoring aangetoonde lage nestoverleving (<70%) en een hoge predatiedruk (>20% van de gevolgde nesten), waarin de steenmarter een significant aandeel heeft. De gebieden voldoen aan de normen voor optimaal weidevogelbeheer.

Hierdoor is geen alternatieve locatie voorhanden.

Alternatieve maatregelen

Plaatsen rasters

Het uitrasteren van een gebied met een elektrisch raster kan leiden tot aanzienlijke verbetering van het uitkomstsucces van weidevogellegfels, vooral doordat predatieverliezen van de vos worden beperkt. De kleinere grondpredatoren, zoals de steenmarter, worden echter niet geweerd door het raster, zo is gebleken uit telemetriegegevens. Er is nauwelijks verschil in activiteit binnen en buiten het raster.

Daarnaast wordt opgemerkt dat het rasteren, gezien de omvang van de gebieden waarvoor ontheffing wordt gevraagd, praktisch gezien geen realistische optie is.⁷

Onderwaterdammen

Onderwaterdammen zouden enigszins een belemmering kunnen opwerpen tegen steenmarters. Hoewel steenmarters goed kunnen zwemmen, zwemmen ze niet graag en houden ze vaak water aan als grens van hun homerange. Echter de maatregel is kostbaar en lang niet overal te realiseren.

Afleidend voeren

Afleidend voeren is niet bewezen succesvol bij predatie van eieren door zoogdieren. Bovendien kan afleidend voeren juist leiden tot een aantalstoename van predatoren, waardoor ze in een volgend jaar extra predatiedruk veroorzaken.

Vangen en uitzetten

Vanuit dierwelzijnsoogpunt wordt het niet haalbaar geacht om de dieren enkel te vangen om vervolgens elders los te laten. Het is bekend dat steenmarters die opzettelijk ergens worden weggevangen en op een andere plek worden vrijgelaten, dan vrijwel zeker worden vrijgelaten in een territorium van een andere steenmarter. Dit leidt tot conflicten waarbij de vrijgelaten steenmarter veelal van territorium naar territorium wordt gejaagd en uiteindelijk of in het verkeer omkomt of zelfs verhongert. Ook bestaat de kans dat steenmarters proberen direct weer terug te keren naar hun eigen territorium.

B3.4. Aangevraagde middelen en maatregelen

Beheerprotocol

Om de praktische invulling van de pilot op een zorgvuldige wijze te laten plaatsvinden is een beheerprotocol (bijlage 6) opgesteld waar de personen die de daadwerkelijke beheeracties uitvoeren zich strikt aan dienen te houden. In dit protocol wordt aandacht besteed aan de

⁷ Oosterveld, E. 2022. Nieuwste inzichten uitrasteren weidevogelgebied, Feanwâlden, Altenburg en Wymenga.

juiste wijze van het gebruik van vang- en dodingsmiddelen (veiligheid, welzijn en voorkomen onnodig lijden) en aan rapportage en vastlegging van de uitgevoerde beheerhandelingen.

Periode ontheffing

De ontheffing is aangevraagd voor een terugkerende periode vanaf 1 december tot 30 juni voor de jaren 2022 tot en met 2026. Deze periode is voldoende gerechtvaardigd. De ingangsdatum is gekozen vanwege het optimaal wegvangen en doden van steenmarters vóór de broedperiode en voordat zij jongen krijgen en gaan zogen. De einddatum van (tot en met) 30 juni is gekozen vanwege de overlap met het broedseizoen. Deze periode zorgt voor effectief beheer dat gericht is op het voorkómen van het toenemen van de in de kerngebieden aanwezige steenmarters en het vangen van zogende moertjes, en is eveneens gericht op de bescherming van weidevogels in een voor hen kwetsbare periode. Deze periode sluit tevens aan bij de huidige ontheffing voor bestrijding van de vos.

Daarnaast kan worden ingestemd met de duur van de ontheffing, te weten tot en met 30 juni 2026. De looptijd van het huidige Faunabeheerplan predatie 2022-2026 acht ikJ een logisch aanknopingspunt. Tevens is duidelijk dat de steenmarter jaarlijks bestreden dient te worden voor het behalen van het beoogde (wettelijke en beleidsmatige) doel, waarbij mede wordt gewezen op de jaarlijkse influx van steenmarters. Tot slot wordt een stabiele doorlooptijd van belang geacht om het beoogde doel, het voldoende verbeteren van de staat van de weidevogels, te behalen.

Gebruik geweer al dan niet met kunstmatige lichtbron gedurende het gehele etmaal

Voor het doden van de gevangen dieren wordt enkel gebruik gemaakt van het geweer. Doden met gebruikmaking van het geweer is een proportioneel middel, gezien de betrokken belangen en vanwege het feit dat er geen andere bevredigende maatregel bestaat. Andere dodingsmiddelen hebben het nadeel dat de dieren daadwerkelijk eerst moeten worden verdoofd of door de mens in de hand moet worden genomen en leiden veelal niet direct tot de dood, waardoor het dier blootgesteld wordt aan onnodige stress. Voor een in het wild levend dier leidt fysiek contact met de mens tot een hoge stressreactie.

Deskundig gebruik van het geweer voorkomt daadwerkelijk fysiek contact en is daarbij direct dodelijk. Vanuit welzijnsoverweging is deze aanpak het meest wenselijk. Dit volgt onder andere uit standpunten, richtlijnen op nationaal en internationaal niveau, bijvoorbeeld de EU⁸, Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde en AVMA⁹. Vanuit veiligheidsoverweging wordt volgens het beheerprotocol (bijlage 6) bij voorkeur gebruik gemaakt van geweer op luchtdruk, met het kaliber 5,5 mm. Verder kunnen de beheerders ook gebruik maken van een vuurwapen. Daarbij is het gebruik van het geweer beperkt tot gebruik van kogelgeweren met kaliber .22 inch of 0.58 mm (geweer met getrokken loop). Aangezien bij voorkeur gebruik wordt gemaakt van een luchtdrukgeweer kan hiervan ook zonder jachtakte hiervan gebruik worden gemaakt. De voorschriften bij deze ontheffing bepalen dat iedere uitvoerder aantoonbaar over voldoende kennis dient te hebben voordat van deze ontheffing gebruik mag worden gemaakt.

Het kan noodzakelijk zijn om het geweer te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopgang. De kastvallen worden geplaatst op locaties waar steenmarters tijdens hun (nachtelijke) jachttochten langs kunnen lopen. Dit zijn veelal randen van percelen, langs watergangen of dammen. Het verdient ook aanbeveling om, zodra er een signaal wordt

⁸ Richtlijn 93/119/EG.

⁹ AVMA Guidelines for the Euthanasia of Animals: 2013 Edition.

ontvangen dat een val is dichtgeslagen, op zo kort mogelijke termijn deze kastval te inspecteren. In het beheerprotocol is voorgeschreven dat de controle van de vallen binnen 10 uur of 8 uur moet gebeuren. Dit kan dus ook plaatsvinden gedurende de periode tussen zonsondergang en zonsopgang. Verder kan op voorhand niet in redelijkheid worden vastgesteld of de locaties waar de handelingen met het geweer plaats gaan vinden voldoen aan de eisen van een jachtveld.

Het kan noodzakelijk zijn om tezamen met het geweer een kunstmatige lichtbron te gebruiken tussen zonsondergang en zonsopgang. Gebruik van een kunstmatige lichtbron blijft daarbij beperkt tot het toepassen van een - al dan niet op het geweer gemonteerd(e) - (zak)lamp(je). Zonder gebruik van een kunstmatige lichtbron zal het gebruik van het geweer mogelijk tot onveilige situaties leiden en ook het risico dragen dat dieren niet direct dodelijk kunnen worden geraakt en hierdoor onnodig lijden.

Vangmiddelen

In uw aanvraag heeft u tevens verschillende vangmiddelen opgenomen, die u wilt gebruiken binnen en buiten gebouwen en binnen en buiten de bebouwde kom. Hierover schrijft u:

"Kastvallen en vangkooien zijn er in verschillende uitvoeringen en met verschillende benamingen, waaronder de kofferval, de inloopval en de vangbuis. Alle vangmiddelen moeten voorzien zijn van een ontsnappingsopening voor wezel en hermelijn en, vanuit oogpunt van dierenwelzijn, worden uitgerust met een elektronisch valalarm dat een sms stuurt naar de beheerder zodra een dier gevangen is. Een vangnet is bruikbaar bij rommelbulten waar een steenmarter vaak overdag schuilt. Aan een vangstok is een kleiner net bevestigd aan het uiteinde van een stok dat gebruikt kan worden om een steenmarter in een gebouw uit zijn schuilplaats te halen."

en:

"Gevraagd wordt om alle vangmiddelen zowel binnen als buiten gebouwen te mogen toepassen en zowel buiten als binnen de bebouwde kom, voor zover die deel uitmaakt van een ontheffingsgebied. De vangmiddelen worden in verband met beheer en toezicht geplaatst op erven. De weidevogelkerngebieden liggen weliswaar alle buiten de bebouwde kom, maar de steenmarters die daar weidevogels prederen hebben vaak hun schuilplaats in aangrenzende bebouwing welke soms binnen de bebouwde kom ligt. De situaties waar dit het geval is zijn toegelicht in de Beschrijving ontheffingsgebied met onderbouwing per aangevraagd gebied (...)."

Kastval en vangkooi

Het staat in zijn algemeenheid vast dat het vangen nodig is voor effectieve bestrijding van de steenmarter, waarbij rekening wordt gehouden met het onnodig lijden van het dier. Het vangen vindt plaats door middel van kastvallen of vangkooien, voorzien van een ontsnappingsopening voor wezel en hermelijn, en voorzien van een elektronisch valalarm dat een sms stuurt naar de uitvoerder en de coördinator wanneer er een dier gevangen is. Er dient gehandeld te worden conform de voorschriften in bijlage 1 'voorschriften en beperkingen' en conform bijlage 6 'beheerprotocol'. In het beheerprotocol is bepaald dat in principe gebruik wordt gemaakt van een kastval. Een vangkooi wordt alleen in uitzonderlijke situaties gebruikt en hiervoor is afstemming nodig met en gebeurt onder toezicht van de ecologische begeleiding.

Door het gebruik van deze middelen wordt voorkomen dat lacterende steenmartermoertjes worden gedood. Daarnaast kan de gevangen steenmarter (niet zijnde lacterend moertje), na te zijn overgebracht in een dwangkooi, gericht worden gedood. Hierdoor wordt de kans op ernstige verwondingen, en daardoor ernstig en langdurig lijden, tot een minimum teruggebracht. Om de hiervoor genoemde redenen en gelet op de werkwijze worden de kastval en vangkooi toelaatbaar geacht.

Vangnet en vangstok

Zowel het vangnet als de vangstok kunnen slechts na afstemming met en onder toezicht van de betrokken ecologisch begeleider en conform de voorschriften en het beheerprotocol bij deze ontheffing worden gebruikt. Het vangnet dient met name om steenmarters te vangen die zich overdag in rommelbulten verschuilen. De vangstok dient met name om steenmarters die zich ophouden in gebouwen uit hun schuilplaats te kunnen halen. Deze beide middelen worden slechts ingezet wanneer een betreffende steenmarter zich (redelijkerwijs) niet op een andere wijze laat vangen. De middelen zijn in een voorkomend geval nodig voor effectieve bestrijding van de steenmarter in een bepaald gebied. Eveneens worden de middelen zeer gericht toegepast. Gelet op het voorgaande is het middel in specifieke gevallen nodig voor effectieve bestrijding en is tevens rekening gehouden met het voorkomen van onnodig lijden van het dier. Het gebruik van deze middelen wordt toelaatbaar geacht.

Conclusie alternatieven en aangevraagde middelen en maatregelen

Ik ben van mening dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Daarnaast kom ik tot de conclusie dat de aangevraagde middelen nodig zijn voor en in verhouding staan tot het beoogde doel. Tot slot is de gevraagde terugkerende periode van 1 december tot en met 30 juni een geschikte periode.

B3.5 Geen afbreuk om de populaties in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan

De steenmarter is een nationaal beschermde soort. Uitgangspunt is dat ingrijpen in de omvang van een populatie alleen mogelijk is als voldoende zekerheid bestaat dat de soort op zichzelf hierdoor niet in haar 'gunstige staat van instandhouding' wordt bedreigd.

Door Arcadis is een analyse uitgevoerd naar de staat van instandhouding van de steenmarter in Fryslân¹⁰. De staat van instandhouding van de steenmarter is als 'gunstig-verbeterend' beoordeeld. Daarnaast is door Jasja Dekker & Bob Jonge Poerink een analyse uitgevoerd van het effect van beheer op de populatiedynamiek van steenmarters in Fryslân.¹¹ Hieruit komt naar voren dat, indien er in de ontheffingsperiode van vier jaar jaarlijks 495 steenmarters worden gedood, de Friese populatie zich volgens het model goed kan herstellen. Hierdoor is het voldoende aannemelijk dat de steenmarter, met het vangen en doden van maximaal 429 steenmarters per jaar gedurende de ontheffingsperiode, niet in zijn gunstige staat van instandhouding wordt bedreigd.

C. Conclusie

De ontheffing voor het gedurende vier jaar vangen en doden van jaarlijks 429 steenmarters kan worden verleend. Er is gebleken dat sprake is van een wettelijk belang, er geen alternatieven zijn en met het verlenen van de ontheffing de gunstige staat van instandhouding van de steenmarter niet in het gedrang komt.

¹⁰ Arcadis. 2022. Staat van instandhouding Fryslân, beoordeling steenmarter. Arcadis Nederland B.V., Arnhem.

¹¹ Dekker, J.J.A. & B. Jonge Poerink. 2022. Populatieomvang en effect van beheer op populatiedynamiek van steenmarters in Fryslân. Jasja Dekker Dierecologie, Arnhem.

Bijlage 3: Motivering/toetsing per gebied

A. Algemeen

De gebieden waarvoor ontheffing is verleend, inclusief de begrenzing van deze gebieden, zijn te vinden in bijlage 4.

Bij het toetsen of een gebied voldoet aan de wettelijke voorwaarden zoals aangegeven onder B3 (Bijlage 2) is een aantal voorwaarden opgesteld. Daarnaast dient het gebied te voldoen aan het weidevogelbeleid. De gebieden zijn hierdoor op de volgende onderdelen beoordeeld:

1. Het aangevraagde gebied ligt in weidevogelkansgebied zoals aangegeven in het natuurbeheerplan Fryslân 2023¹².
2. De weidevogelpopulatie in het gebied moet onder druk staan. Dit houdt in dat het broedsucces van grutto, kievit, tureluur en scholekster onvoldoende is om de populatie op langere termijn in het gebied te behouden.
3. Het gebied is meer dan 100 hectare in omvang en herbergt nu of in het recente verleden (minder dan 5 jaar) een weidevogeldichtheid van tenminste 10 broedparen grutto/100 hectare en/of tenminste 50 broedparen steltlopers/100 hectare¹³.
4. Het beheer in het gebied is op orde. Hierbij wordt gekeken naar het grasland en waterbeheer zodat er voldoende aandeel kuikenland en kruidenrijk grasland aanwezig is. Het gebied moet hierbij voldoen aan de criteria in de Nota Weidevogels 2021-2030.
5. Het uitkomstpercentage van de nesten is lager dan 70%. Gezien de huidige situatie van de populatie is een broedsucces van tenminste 70% nodig om de populatie in stand te houden.
6. Het aandeel predatie van nesten door de steenmarter is tenminste 20%. Met dit percentage wordt vastgesteld dat de predatie door de steenmarter significant is en de predator een belangrijke rol speelt in het doel de weidevogelpopulatie te behouden.
7. Het onderzoek in het gebied om de punten 4 en 5 te bepalen, kent een goede ruimtelijke spreiding en een voldoende aantal gevolgd nesten (tenminste 10 stuks nesten gevolgd dan wel tenminste 10% van het aantal nesten).
8. De reeds aanwezige mogelijkheden om predatoren als vos en zwarte kraai te bestrijden worden goed benut. Hiervoor is een predatiebeheerplan aanwezig waarin wordt aangegeven op welke wijze predatoren worden ontmoedigd in het gebied.

In het grootste deel van de ontheffingsgebieden is reeds steenmarterbeheer (dat wil zeggen het vangen en doden van steenmarters) uitgeoefend onder de pilot 'predatiebeheer steenmarter 2017-2022' en is bij de aanvang hiervan getoetst op bovenstaande punten. Dit wordt verder toegelicht bij de motivering per gebied.

B. Motivering gebieden

¹² <https://www.fryslan.fr/natuurbeheerplan2023/>

¹³ <https://www.fryslan.fr/subsidieregeling-natuur-en-landschapsbeheer-sm1-2022>

B1. Gebieden uit pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022

Een groot deel van de gebieden die onder deze ontheffing vallen (Bijlage 4), heeft meegedaan aan de pilot 'Predatiebeheer Steenmarter 2017-2022'. Deze pilot was, kort gezegd, bedoeld om het effect van steenmarterbeheer op het nestsucces van weidevogels te onderzoeken. De resultaten hiervan worden onder B3.2 van bijlage 2 besproken.

Om mee te kunnen doen aan genoemde pilot, zijn deze gebieden vóór aanvang het steenmarterbeheer aan de onder A genoemde voorwaarden getoetst. Wanneer in deze gebieden – na de aanvang van steenmarterbeheer – het uitkomstpercentage van de nesten hoger dan 70% is geworden en/of het aandeel predatie van nesten door de steenmarter is minder dan 25% is geworden, is dit een logisch gevolg van het steenmarterbeheer. Deze gegevens zijn meegenomen in de resultaten en conclusies van de Evaluatie Pilot Steenmarter en pleiten voor de (continuering van) steenmarterbeheer in deze gebieden, onder andere door de verhoging van het nestsucces bij optimaal beheer en door de jaarlijkse influx van steenmarters.¹⁴ Door deze jaarlijkse influx zal naar verwachting de predatie van de weidevogelnesten door steenmarters weer toenemen wanneer het steenmarterbeheer in deze gebieden wordt gestopt, en zal het gestreefde uitkomstpercentage in gebieden niet worden gehaald.

Doordat deze gebieden voor de deelname aan de pilot reeds zijn getoetst¹⁵, zal hieronder alleen worden ingegaan waarom de continuering van steenmarterbeheer door middel van deze ontheffing noodzakelijk is.

Sommige gebieden zijn ten opzichte van de pilot samengevoegd en de begrenzing van een aantal gebieden is aangepast, dit wordt per gebied nader toegelicht mits dit van toepassing is.

Workumerwaard (nr. 1)

De weidevogelgebieden Workumerwaard en Workumer Ommelanden zijn respectievelijk 700 hectare en 184 hectare groot en zijn gelegen binnen weidevogelkansgebied. Ontheffing is aangevraagd voor een aaneengesloten gebied van 1.700 hectare. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in de Workumerwaard 135 broedparen grutto en 1069 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld; in de Workumer Ommelanden zijn in 2021 22 broedparen grutto en 58 broedparen steltlopers geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de Workumerwaard bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 19 en 152 broedparen per 100 hectare. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de Workumer Ommelanden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 12 en 32 broedparen per 100 hectare. In de Workumerwaard is 3,1 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,6 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig. In de

¹⁴ Dekker, J.J.A. & B. Jonge Poerink. 2022. Analyses ten behoeve van de evaluatie van de pilot steenmarterbeheer in Fryslân. Jasja Dekker Dierecologie & Ecosensys, Arnhem/Zuurdijk.

¹⁵ Jonge Poerink, B., J.J.A. Dekker, J.M. Van der Ende, J. Loonstra & E. Oosterveld, 2021. Monitoring pilot project beheer steenmarters 12 beheergebieden provincie Fryslân – 2021. Ecosensys / Jasja Dekker Dierecologie / Altenburg & Wymenga, Zuurdijk / Arnhem / Veenwouden.

Workumer Ommelanden is 2,1 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 1,1 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Workumerwaard (incl. Workumer Ommelanden) een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 62% was en de steenmarter een significant aandeel (52%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Workumerwaard en Workumer Ommelanden noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Het ontheffingsgebied 'Workumerwaard' bestaat uit de samengevoegde gebieden 'Workumerwaard en Workumermar uit de pilot Beheer Steenmarter. Het gebied is aangevuld met een gedeelte van de bebouwde kom van Workum, te weten het industriegebied en vakantiepark 't Soal. Uit cameramonitoring is gebleken dat er in de nabijheid van 't Soal predatie door steenmarters plaatsvond, terwijl dat in de rest van de Workumerwaard bijna niet het geval was.

Idzegea (nr. 2)

Het weidevogelgebied Idzegea is circa 2000 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 199 broedparen grutto en 597 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 10 en 30 broedparen per 100 hectare. In Idzegea is 1,2 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,3 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig. Het gebied Idzegea zal in 2023 worden opgenomen als Aanvalsplan Grutto-gebied. Hiermee zullen in 2023 percelen met weidevogelbeheer worden toegevoegd en/of verzwaaard.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Idzegea een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 41,5% was en de steenmarter een significant aandeel (83%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Idzegea noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Het ontheffingsgebied voor Idzegea is uitgebreid ten opzichte van de begrenzing ten tijde van de pilot steenmarterbeheer. De begrenzing komt nu overeen met het zoekgebied voor het Aanvalsplan Grutto.

Raard (nr. 4)

Het weidevogelgebied Raard is ruim 450 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 154 broedparen grutto en 411 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden 31 broedparen per 100 hectare. In Raard is 1,6 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,8 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Raard een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 60% was en de steenmarter een significant aandeel (40%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Raard noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Anjumer Kolken (nr. 5)

Het weidevogelgebied Anjumer Kolken is 250 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 64 broedparen grutto en 229 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 32 en 115 broedparen per 100 hectare. In Anjumer Kolken is 2,7 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,66 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig. Daarnaast wordt – aldus het collectief – in het gebied door (hobbyboeren) beheer toegepast wat resulteert in kruidenrijk grasland, onder andere door extensief te maaien, het maaisel af te voeren en een lage mestgift toe te passen (veelal alleen stalmest). Dit valt echter niet onder gesubsidieerd (ANLb) agrarisch weidevogelbeheer. Hierdoor is naar schatting door het collectief in werkelijkheid 1,05 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig in het gebied.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Anjumer Kolken een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 66% was en de steenmarter een significant aandeel (45%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden is, zoals gemotiveerd onder B1, het vangen en doden van steenmarters in Anjumer Kolken noodzakelijk voor het

halen dan wel behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Het ontheffingsgebied van Anjumer Kolken is iets uitgebreid ten opzichte van 2021/2022. Langs de Saatsenwei is de grens verlegd achter een aantal boerderijen langs. Het is bekend dat er op deze boerderijen steenmarters aanwezig zijn die weidevogelgebied in trekken. Verder is de oostgrens verlegd naar een meer natuurlijke grens, namelijk een grotere weg (zie bijlage 4).

Jansenstichting (nr. 7)

Het weidevogelgebied Jansenstichting is 600 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 9 broedparen grutto en 229 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 2 en 50 broedparen per 100 hectare. In de Jansenstichting is 138 hectare kuikenland en 33 hectare kruidenrijk grasland aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat de Jansenstichting een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 50% was en de steenmarter een significant aandeel (83%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in de Jansenstichting noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Ontginning (nr. 8)

Het weidevogelgebied Ontginning is 966 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 17 broedparen grutto en 478 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 2 en 149 broedparen per 100 hectare. In de Ontginning is 97 hectare kuikenland en 23 hectare kruidenrijk grasland aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat de Ontginning een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 36% was en de steenmarter een significant aandeel (50%) had in de nestpredatie. Door het

belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in de Ontginning noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Skrins en Skrok e.o. (nr. 9)

Het weidevogelgebied Skrins en Skrok en omgeving is 3500 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Het ontheffingsgebied bestaat uit de deelgebieden uit de pilot steenmarterbeheer Skrins, Skrok, Meamerter- en Wammerterpolder, Runom Skrins en Skrok, Bolsward. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 337 broedparen grutto en 831 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 12 en 39 broedparen per 100 hectare. In de Meamerter- en Wammerterpolder is 2,1 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 1,2 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig. In Bolsward is 2,7 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 1,1 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig. In Skrins en Skrok e.o. is 1,4 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,5 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig. Dat het kruidenrijke grasland voor het hele gebied net niet aan de norm voldoet, komt door de uitzonderlijk hoge dichtheden aan weidevogels bij boer Murk Nijdam in Wommels.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Skrins en Skrok e.o. een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 52% was en de steenmarter een significant aandeel (30%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Skrins en Skrok e.o. noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Kollum (nr. 13)

Het weidevogelgebied Kollum is 2500 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 303 broedparen grutto en 1005 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 30 en 100 broedparen per 100 hectare. In Kollum is 1015 hectare kuikenland en 162 hectare kruidenrijk grasland aanwezig. Door het grote aantal gruttobroedparen in het gebied is het moeilijk om aan het benodigde aantal hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar te voldoen. Het collectief blijft met Aanvalsplan Grutto investeren in het verbeteren van het biotoop voor weidevogels. Het grote aantal hectare waar weidevogelbeheer plaatsvindt en de grote hoeveelheid aan weidevogels in dit gebied laat het belang van Kollum voor de weidevogelpopulatie in Fryslân zien.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Kollum een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 55% was en de steenmarter een significant aandeel (33%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Kollum noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Zwagermieden-Westergaest (nr.14)

Het weidevogelgebied Zwagermieden-Westergaest is 300 hectare (Zwagermieden) + 355 hectare (Westergaest) groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2021 zijn in het gebied Westergaest 55 broedparen grutto en 249 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan gruttobroedparen en broedparen van steltlopers in dit gebied bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 15 en 70 broedparen per 100 hectare. Ook in Zwagermieden zijn er (nu of in het recente verleden) meer dan 15 gruttobroedparen per 100 hectare aanwezig. In Westergaest is 148 hectare kuikenland en 76 hectare kruidenrijk grasland aanwezig, in Zwagermieden ondersteunt Staatsbosbeheer pachters in het creëren van optimaal weidevogelbiotop. Het gebied Zwagermieden-Westergaest zal in 2023 worden opgenomen als Aanvalsplan Grutto-gebied. Hiermee zullen in 2023 percelen met weidevogelbeheer worden toegevoegd en/of verzwaard.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Zwagermieden-Westergaest een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft Zwagermieden meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 60% was en de steenmarter een significant aandeel (25%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Zwagermieden-Westergaest noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

De zuiveringsinstallatie biedt een geschikte schuilplaats aan steenmarters. Daarom is ervoor gekozen om dit gebied toe te voegen aan de begrenzing van het ontheffingsgebied ten opzichte van 2021-2022. Per 2023 wordt het mozaïek Westergaest aangemerkt als Aanvalsplan Grutto-gebied. Hierom, en omdat naar verwachting de predatiedruk hier even groot is als in Zwagermieden, valt het totale weidevogelgebied Zwagermieden-Westergaest onder deze ontheffing.

Tusken Wâld en Ie (nr. 15)

Het weidevogelgebied Tusken Wâld en Ie is 3500 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 111 broedparen grutto en 396 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 28 en 101 broedparen per 100 hectare. In Tusken Wâld en Ie is 338 hectare kuikenland en 147 hectare kruidenrijk grasland aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Tusken Wâld en Ie een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 69% was en de steenmarter een significant aandeel (25%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Tusken Wâld en Ie noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Het ontheffingsgebied van Tusken Wâld en Ie is iets uitgebreid ten opzichte van 2021/2022. Dit betreft een uitbreiding richting Lekkum. Door middel van nestmonitoring is vastgesteld dat een steenmarter die naar verwachting in de Bullemûne (een molen) zit deels verantwoordelijk is voor de nestpredatie in dit gedeelte. Daarnaast is er een uitbreiding richting het oosten, op een erf hier zit naar verwachting ook een steenmarter en door wisseling van eigenaar is er nu goedkeuring om dit onder het ontheffingsgebied te laten vallen.

Feanhoop (nr. 16)

Het weidevogelgebied Feanhoop is 900 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied (met ANL-beheer) 6 broedparen grutto en 36 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 25 en 66 broedparen per 100 hectare. In de Feanhoop is 30,61 hectare kuikenland en 13,86 hectare kruidenrijk grasland aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat de Feanhoop een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 46% was en de steenmarter een significant aandeel (57%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in de Feanhoop noodzakelijk voor het

halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Aldeboarn-De Deelen (nr. 18)

Het weidevogelgebied Aldeboarn-DeDeelen is 4072 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Het is een samenvoeging van drie gebieden die deelnamen aan de pilot steenmarterbeheer: Soarre moarre, Fjurlânnen en Lytse Deelen. Binnen het weidevogelgebied zijn vijf beheeremozaïeken gelegen die bij elkaar aansluiten. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 338 broedparen grutto en 1525 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan gruttobroedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 18,5 en 83,4 broedparen per 100 hectare ANLb-beheer. In Aldeboarn-DeDeelen is 1,6 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,6 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Aldeboarn-DeDeelen een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in de Lytse Deelen 37% was en de steenmarter een significant aandeel (26%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuïteit van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Aldeboarn-DeDeelen noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

De helft van het gebied Aldeboarn-De Deelen wordt opgenomen in het Aanvalsplan Grutto. Hiermee zullen in 2023 percelen met weidevogelbeheer worden toegevoegd en/of verzwaaard.

Haskerveenpolder (nr. 19)

Het weidevogelgebied Haskerveenpolder is 1980 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 74 broedparen grutto en 392 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan gruttobroedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 12,7 en 113 broedparen per 100 hectare. In Haskerveenpolder is 1,7 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,8 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Haskerveenpolder een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van

steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 42% was en de steenmarter een significant aandeel (78%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in Haskerveenpolder noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

St. Johannesga (nr. 20)

Het weidevogelgebied St. Johannesga is 1500 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 81 broedparen grutto en 481 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 25,3 en 150,3 broedparen per 100 hectare. In St. Johannesga is 1,3 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,6 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat St. Johannesga een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks heeft dit gebied meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022, omdat (vóór de aanvang van steenmarterbeheer) het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten in het gebied 38% was en de steenmarter een significant aandeel (55%) had in de nestpredatie. Door het belang van de continuering van steenmarterbeheer in de pilotgebieden zoals gemotiveerd onder B1, is het vangen en doden van steenmarters in St. Johannesga noodzakelijk voor het halen of behouden van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

B2. Nieuwe gebieden

Er is een vijftal gebieden die onder deze ontheffing valt (bijlage 4) en die niet hebben meegedaan aan de pilot predatiebeheer steenmarter 2017-2022. Deze gebieden zijn aan de onder A genoemde voorwaarden getoetst.

Abbegea (nr. 3)

Het weidevogelgebied Abbegea is 955 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Binnen het gebied ligt de weidevogelparel Morrawieltsje. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 66 broedparen grutto en 266 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden 44 broedparen per 100 hectare. In Abbegea is 1,5 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,9 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

In 2022 is in Abbegea een cameramonitoring uitgevoerd bij 23 weidevogelnesten. Uit de monitoring is gebleken dat de steenmarter een belangrijke predator is van eieren en/of

jongen. Van de 12 gevolgde nesten werden er 12 gepredeerd, waarvan 8 (7%) door steenmarters. Het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten bedroeg 48%.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Abbegea een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benuttigd in het gebied. Desondanks is uit nestmonitoring gebleken dat het uitkomstpercentage van legsels in dit gebied te laag is voor een stabiele weidevogelpopulatie, en dat de steenmarter hier een significant aandeel in heeft. Uit de Evaluatie Pilot Steenmarter, nader toegelicht in B3 (Bijlage 2), volgt dat bij (optimaal) steenmarterbeheer het nestsucces (dus ook het uitkomstpercentage) van weidevogels significant toeneemt. Hierdoor is het vangen en doden van steenmarters in Abbegea noodzakelijk voor het behalen van het streven van een uitkomstpercentage van weidevogellegsels van ten minste 70% in het gebied.

De Kouwen (nr. 6)

Het weidevogelgebied De Kouwen is 140 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 58 broedparen grutto en 133 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan gruttobroedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 41 en 95 broedparen per 100 hectare. In De Kouwen is 1,2 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,5 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig. In 2019 voldeed het gebied aan de eisen van 0,7 hectare kruidenrijk grasland en 1,4 kuikenland per gruttobroedpaar. Echter, sinds die tijd is het aantal gruttobroedparen in het gebied verdubbeld, waarop het collectief het weidevogelbeheer nog niet heeft kunnen aanpassen. Deze verdubbeling in aantallen pleit ervoor dat het biotoop aantrekkelijk is voor grutto's. Daarnaast is er in het gebied meer kuikenland en kruidenrijk grasland aanwezig dan wat onder gesubsidieerd (ANLb) agrarisch weidevogelbeheer valt, doordat – zo geeft het collectief aan – er twee veehouders in het gebied vanaf het voorjaar hun koeien weiden wat zorgt voor variatie in de vegetatie en meer kruiden, wat niet valt onder een ANLb-pakket. Hierdoor is naar schatting door het collectief het aantal hectare kuikenland en kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar in werkelijkheid respectievelijk 1,64 en 0,76 hectare.

In 2022 is in De Kouwen een cameramonitoring uitgevoerd bij 27 weidevogelnesten. Uit de monitoring is gebleken dat de steenmarter een belangrijke predator is van eieren en/of jongen. Van de 27 gevolgde nesten werden er 12 gepredeerd, waarvan 8 (67%) door steenmarters. Het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten bedroeg 56%.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat De Kouwen een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benuttigd in het gebied. Desondanks is uit nestmonitoring gebleken dat het uitkomstpercentage van legsels in dit gebied te laag is voor een stabiele weidevogelpopulatie, en dat de steenmarter hier een significant aandeel in heeft. Uit de Evaluatie Pilot Steenmarter, nader toegelicht in B3 (Bijlage 2), volgt dat bij (optimaal) steenmarterbeheer het nestsucces (dus ook het uitkomstpercentage) van weidevogels

significat toeneemt. Hierdoor is het vangen en doden van steenmarters in De Kouwen noodzakelijk voor het behalen van het streven van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Meamert (nr. 10)

Het weidevogelgebied Meamert is 230 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 126 broedparen grutto en 289 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden 42 broedparen per 100 hectare. In Meamert is 2,1 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 1,2 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

In 2022 is Meamert een cameramonitoring uitgevoerd bij 16 weidevogelnesten. Uit de monitoring is gebleken dat de steenmarter een belangrijke predator is van eieren en/of jongen. Van de 16 gevolgde nesten werden er 14 gepreedeerd, waarvan 8 (57%) door steenmarters. Het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten bedroeg 12%.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Meamert een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks is uit nestmonitoring gebleken dat het uitkomstpercentage van legfels in dit gebied te laag is voor een stabiele weidevogelpopulatie, en dat de steenmarter hier een significant aandeel in heeft. Uit de Evaluatie Pilot Steenmarter, nader toegelicht in B3 (Bijlage 2), volgt dat bij (optimaal) steenmarterbeheer het nestsucces (dus ook het uitkomstpercentage) van weidevogels significant toeneemt. Hierdoor is het vangen en doden van steenmarters in Meamert noodzakelijk voor het behalen van het streven van een uitkomstpercentage van weidevogellegfels van ten minste 70% in het gebied.

Het gebied Meamert maakt onderdeel uit van het weidevogelmozaïek 'Meamerter- en Wammerterpolder'. Het grenst direct aan het mozaïek 'Hesenser en Lionserpolder', mozaïek Hunserpolder en mozaïek 'Runom Skrins en Skrok'. Meamert maakt onderdeel uit van het Aanvalsplan Grutto-gebied Baarderadiel. Hiermee zullen in 2023 percelen met weidevogelbeheer worden toegevoegd en/of verzaaid.

Klaeiterp (nr. 11)

Het weidevogelgebied Klaeiterp is 1350 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 97 broedparen grutto en 283 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden 28 broedparen per 100 hectare. In Klaeiterp is 2,3 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 1,2 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

In 2022 is in Klaeiterp een cameramonitoring uitgevoerd bij 20 weidevogelnesten. Uit de monitoring is gebleken dat de steenmarter een belangrijke predator is van eieren en/of

jongen. Van de 20 gevolgde nesten werden er 5 gepredeerd, waarvan 3 (60%) door steenmarters. Het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten bedroeg 65%.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Klaeiterp een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks is uit nestmonitoring gebleken dat het uitkomstpercentage van legsels in dit gebied te laag is voor een stabiele weidevogelpopulatie, en dat de steenmarter hier een significant aandeel in heeft. Uit de Evaluatie Pilot Steenmarter, nader toegelicht in B3 (Bijlage 2), volgt dat bij (optimaal) steenmarterbeheer het nestsucces (dus ook het uitkomstpercentage) van weidevogels significant toeneemt. Hierdoor is het vangen en doden van steenmarters in Klaeiterp noodzakelijk voor het behalen van het streven van een uitkomstpercentage van weidevogellegsels van ten minste 70% in het gebied.

Tjerkgaast (nr. 12)

Het weidevogelgebied Tjerkgaast is 430 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 13 broedparen grutto en 171 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan gruttobroedparen in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden 15 broedparen per 100 hectare (jaar 2020). In Tjerkgaast is 6,7 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 1,2 hectare kruidrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

In 2022 is in Tjerkgaast een cameramonitoring uitgevoerd bij 42 weidevogelnesten. Uit de monitoring is gebleken dat de steenmarter een belangrijke predator is van eieren en/of jongen. Van de 42 gevolgde nesten werden er 21 gepredeerd, waarvan 16 (76%) door steenmarters. Het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten bedroeg 45%.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Tjerkgaast een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks is uit nestmonitoring gebleken dat het uitkomstpercentage van legsels in dit gebied te laag is voor een stabiele weidevogelpopulatie, en dat de steenmarter hier een significant aandeel in heeft. Uit de Evaluatie Pilot Steenmarter, nader toegelicht in B3 (Bijlage 2), volgt dat bij (optimaal) steenmarterbeheer het nestsucces (dus ook het uitkomstpercentage) van weidevogels significant toeneemt. Hierdoor is het vangen en doden van steenmarters in Tjerkgaast noodzakelijk voor het behalen van het streven van een uitkomstpercentage van weidevogellegsels van ten minste 70% in het gebied.

It Bûtefjild (nr. 17)

Het weidevogelgebied It Bûtefjild is 575 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 19 broedparen grutto en 96 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan gruttobroedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente

verleden respectievelijk 10 en 55 broedparen per 100 hectare. In It Bûtefjild is 128 hectare kuikenland en 20 hectare kruidenrijk grasland aanwezig.

In 2022 is in It Bûtefjild een cameramonitoring uitgevoerd bij 36 weidevogelnesten. Uit de monitoring is gebleken dat de steenmarter een belangrijke predator is van eieren en/of jongen. Van de 36 gevolgde nesten werden er 15 gepredeerd, waarvan 3 (20%) door steenmarters. Het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten bedroeg 44%.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat It Bûtefjild een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks is uit nestmonitoring gebleken dat het uitkomstpercentage van legsels in dit gebied te laag is voor een stabiele weidevogelpopulatie, en dat de steenmarter hier een significant aandeel in heeft. Uit de Evaluatie Pilot Steenmarter, nader toegelicht in B3 (Bijlage 2), volgt dat bij (optimaal) steenmarterbeheer het nestsucces (dus ook het uitkomstpercentage) van weidevogels significant toeneemt. Hierdoor is het vangen en doden van steenmarters in It Bûtefjild noodzakelijk voor het behalen van het streven van een uitkomstpercentage van weidevogellegsels van ten minste 70% in het gebied.

Broek (nr. 21)

Het weidevogelgebied Broek is 570 hectare groot en is gelegen binnen weidevogelkansgebied. Zie voor de begrenzing van het ontheffingsgebied bijlage 4.

In 2022 zijn in het gebied 21 broedparen grutto en 170 broedparen steltlopers (van de vier hoofdsoorten grutto, Kievit, scholekster en tureluur) geteld. De dichtheden aan grutto-broedparen en broedparen van steltlopers in de telgebieden bedragen nu of in het recente verleden respectievelijk 18,1 en 146 broedparen per 100 hectare ANLb-beheer. In Broek is 3,3 hectare kuikenland per gruttobroedpaar en 0,6 hectare kruidenrijk grasland per gruttobroedpaar aanwezig.

Het aandeel kruidenrijk grasland voldoet niet aan de norm. Collectief It Lege Midden werkt echter aan het verbeteren van weidevogelbiotoop. Binnen het gebied Broek liggen landgoed Trijntjewiel en landbouwpercelen, waar de afgelopen jaren weidevogelbiotoop is gecreëerd. Rondom deze brongebieden wordt weidegang gestimuleerd. Verder komen er bufferstroken met uitgesteld maaien. Het hogere waterpeil wordt uitgebreid. Hiermee wordt het weidevogelbiotoop verbeterd. Dat het gebied op dit moment niet aan de norm voor het aandeel kruidenrijk grasland voldoet is derhalve niet doorslaggevend.

In 2022 is in Broek een cameramonitoring uitgevoerd bij 26 weidevogelnesten. Uit de monitoring is gebleken dat de steenmarter een belangrijke predator is van eieren en/of jongen. Van de 26 gevolgde nesten werden er 9 gepredeerd, waarvan 3 (33%) door steenmarters. Het uitkomstpercentage van de gemonitorde nesten bedroeg 58%.

Uit bovengenoemde gegevens volgt dat Broek een belangrijk gebied is voor weidevogels en dat hier wordt geïnvesteerd in optimaal weidevogelbiotoop. De mogelijke bestaande maatregelen, waaronder (indien noodzakelijk) het actief beheren van de vos en zwarte kraai, worden reeds benut in het gebied. Desondanks is uit nestmonitoring gebleken dat het

uitkomstpercentage van legsels in dit gebied te laag is voor een stabiele weidevogelpopulatie, en dat de steenmarter hier een significant aandeel in heeft. Uit de Evaluatie Pilot Steenmarter, nader toegelicht in B3 (Bijlage 2), volgt dat bij (optimaal) steenmarterbeheer het nestsucces (dus ook het uitkomstpercentage) van weidevogels significant toeneemt. Hierdoor is het vangen en doden van steenmarters in Broek noodzakelijk voor het behalen van het streven van een uitkomstpercentage van weidevogellegsels van ten minste 70% in het gebied.

Bijlage 4: Overzicht gebieden ontheffing met kaarten

Tabel 1

Nr.	Naam gebied + beheerder	Hectare	Verleend max aantal te doden steenmarters per jaar	Gemeente(s)
1.	Workumerwaard e.o. Collectief Súdwestkust	1805	15	Súdwest-Fryslân
2.	Idzegea Collectief Súdwestkust	2535	18	Súdwest-Fryslân
3.	Abbegea Collectief Súdwestkust	955	10	Heerenveen
4.	Raard Agrarisch Collectief Waadrâne	2308	15	Noardeast-Fryslân
5.	Anjumer Kolken Agrarisch Collectief Waadrâne	769	10	Noardeast-Fryslân
6.	De Kouwen Agrarisch Collectief Waadrâne	200	10	Noardeast-Fryslân
7.	Jansenstichting Elan Zuidoost Friesland	823	30	Opsterland
8.	De Ontginning Elan Zuidoost Friesland	939	25	Weststellingwerf
9.	Skrins en Skrok e.o. ANV Westergo/Natuurmonumenten	9475	42	Súdwest-Fryslân
10.	Meamert ANV Westergo	291	3	Súdwest-Fryslân
11.	Klaaiterp ANV Westergo	1709	20	Súdwest-Fryslân
12.	Tsjerkgaast ANV Westergo	1227	6	De Fryske Marren
13.	Kollum Vereniging Noardlike Fryske Wâlden	3050	30	Noardeast-Fryslân
14.	Zwagermieden-Westergaest Vereniging Noardlike Fryske Wâlden/SBB	2133	25	Dantumadiel
15.	Tusken Wâld en Ie Vereniging Noardlike Fryske Wâlden	2514	30	Tytsjerksteradiel
16.	Feanhoop Vereniging Noardlike Fryske Wâlden	623	10	Smallingerland
17.	It Bûtefjild Vereniging Noardlike Fryske Wâlden	575	10	Dantumadiel
18.	Aldeboarn – De Deelen Gebiedscoöperatie It Lege Midden	4602	70	Heerenveen
19.	Haskerveenpolder Gebiedscoöperatie It Lege Midden	2124	20	De Fryske Marren
20.	St. Johannesga Gebiedscoöperatie It Lege Midden	1588	20	De Fryske Marren

21.	Broek Gebiedscoöperatie It Lege Midden	570	10	De Fryske Marren
-----	--	-----	----	------------------

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Sudwestkust in het gebied Workumerwaard

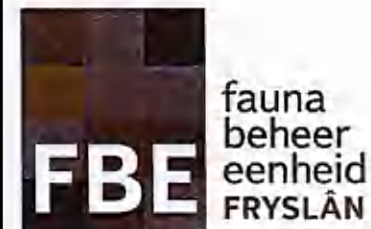

Legenda

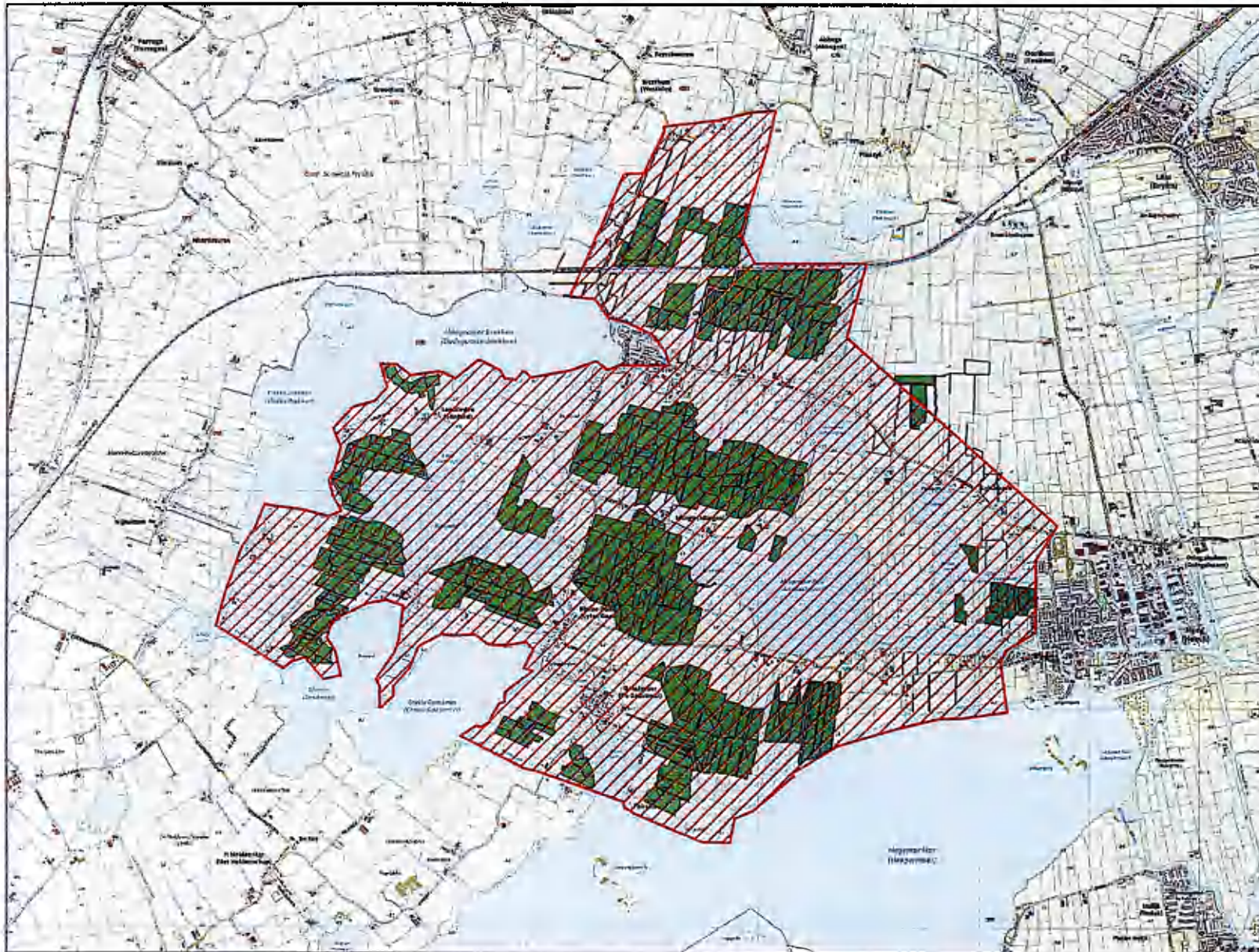
- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022
- Verzoek tot vangen in bebouwde kom

Printdatum	20/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:50000

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Sudwestkust in het gebied Idzegea

Legenda

- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

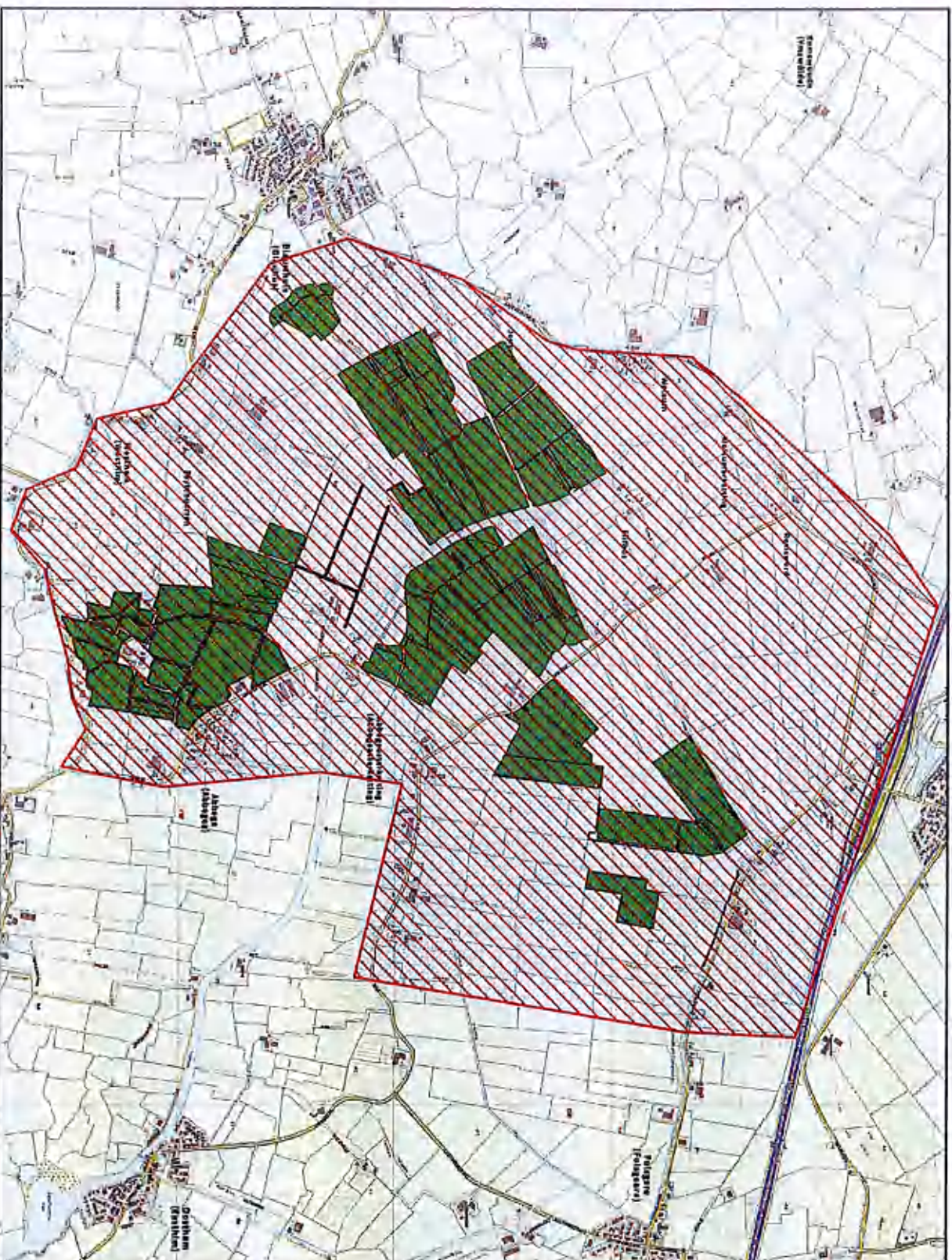

Printdatum	20/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:50000

fauna
beheer
eenheid
FRYSLÂN

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Sudwestkust in het gebied Abbegea

Legenda

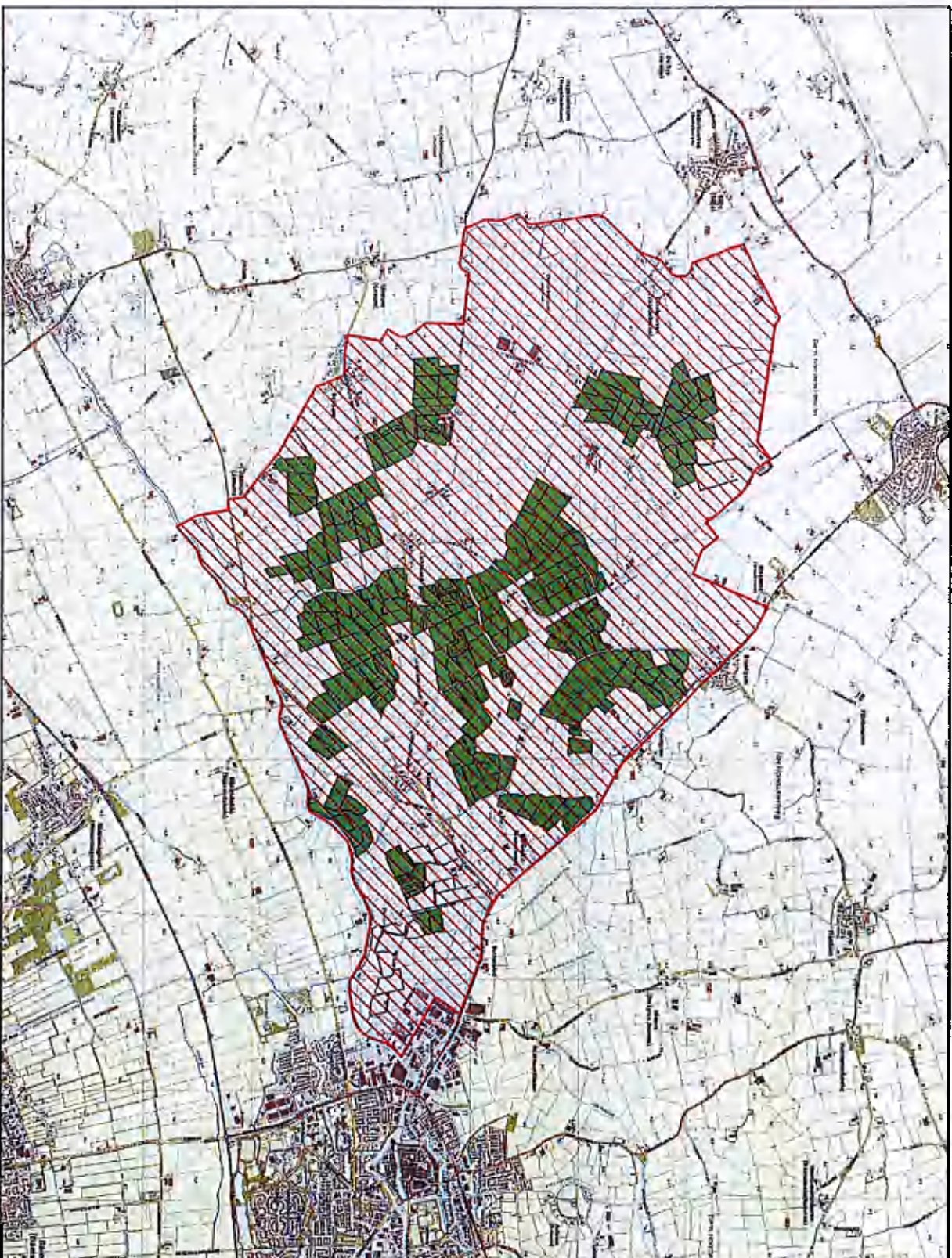
- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:25000

FBE
fauna
beheer
eenheid
FRYSLÂN

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Waadrane in het gebied Raard

Legenda

- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

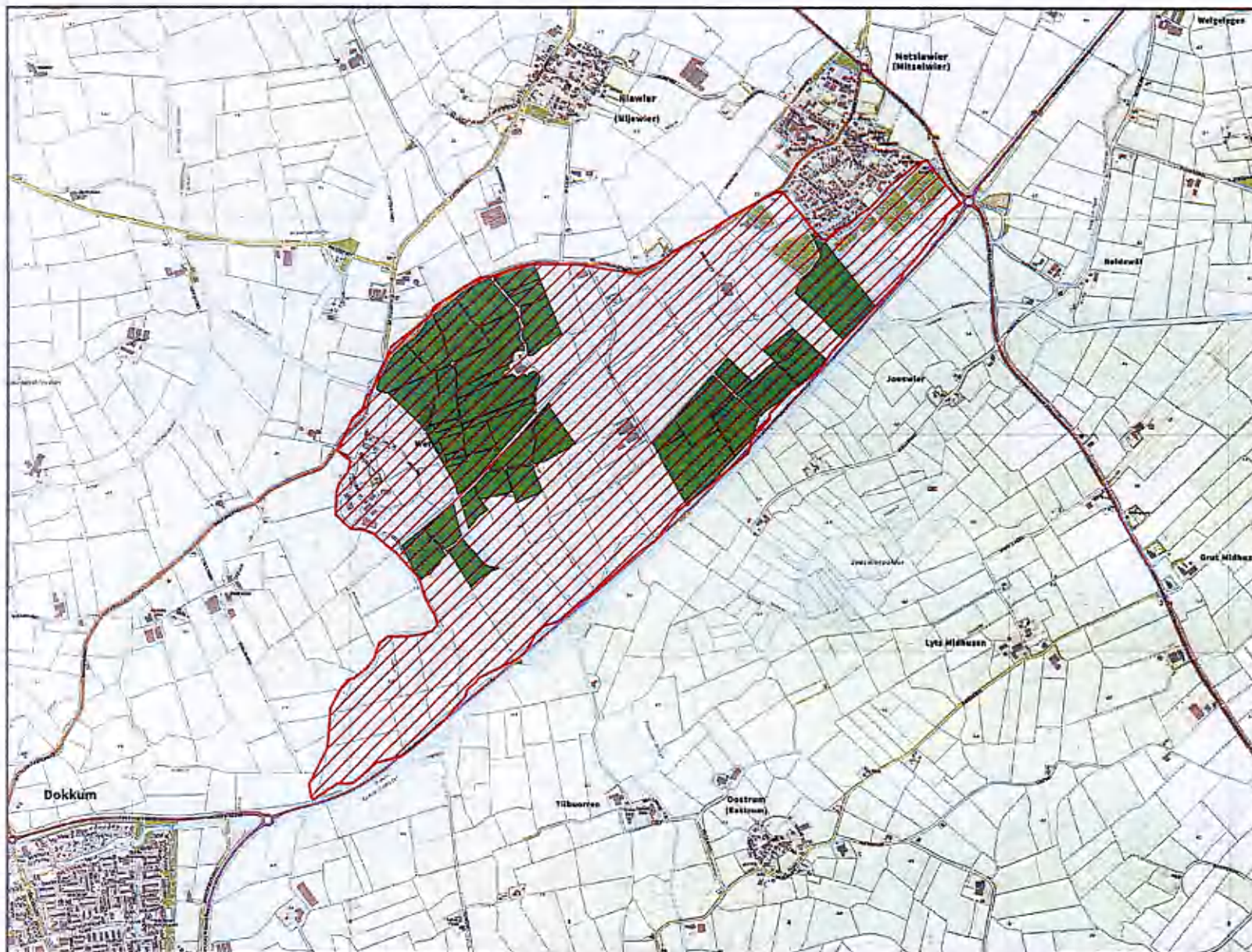

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:50000

FBE

fauna
beheer
eenheid
FRYSLÂN

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Waadrane in het gebied De Kouwen

Legenda

- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

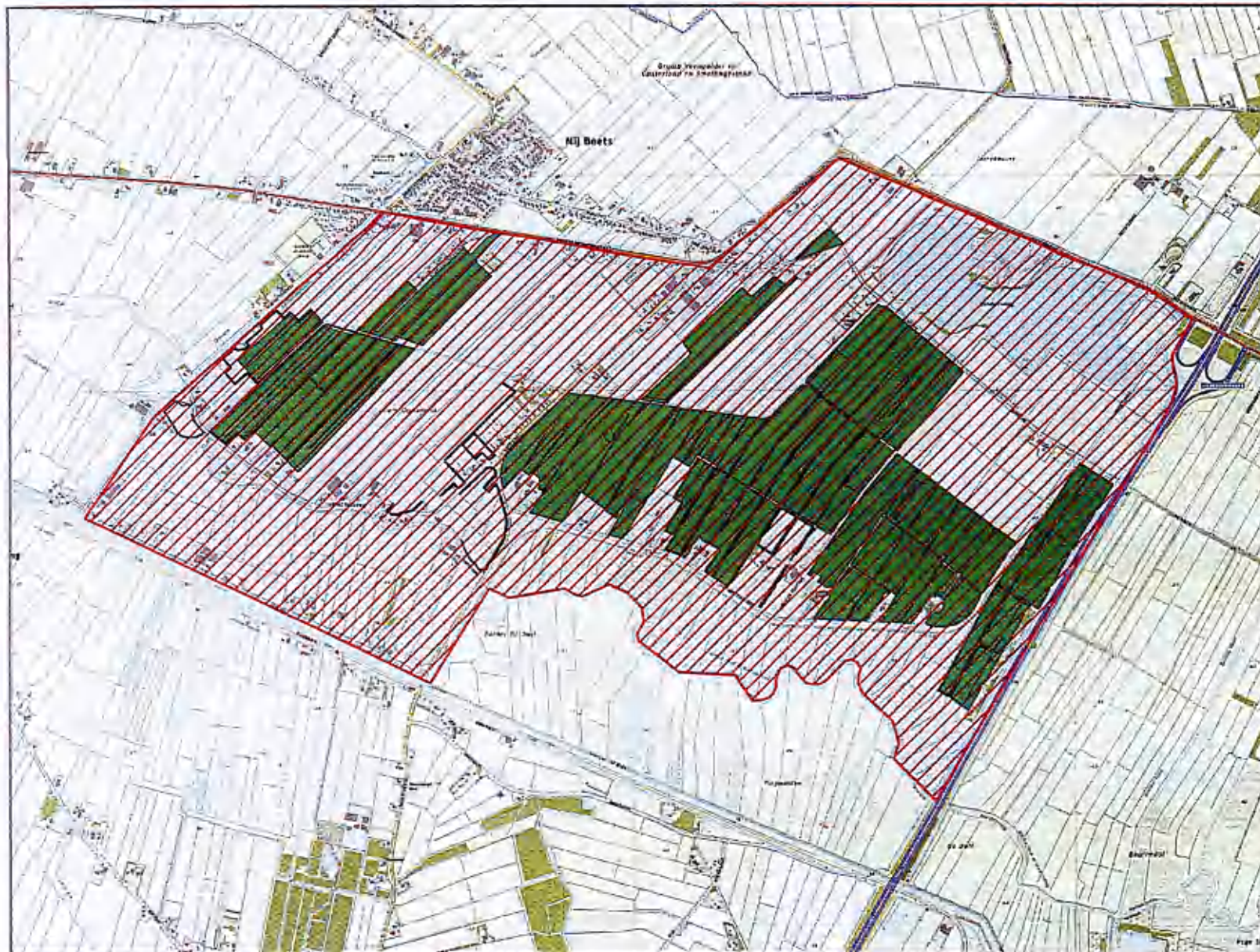

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:25000

Aanvraag voor ontheffingverlening

ANLb regio Agrarische Natuurverenigingen Zuidoost- Friesland (ELAN) in het gebied Jansenstichting

Legenda

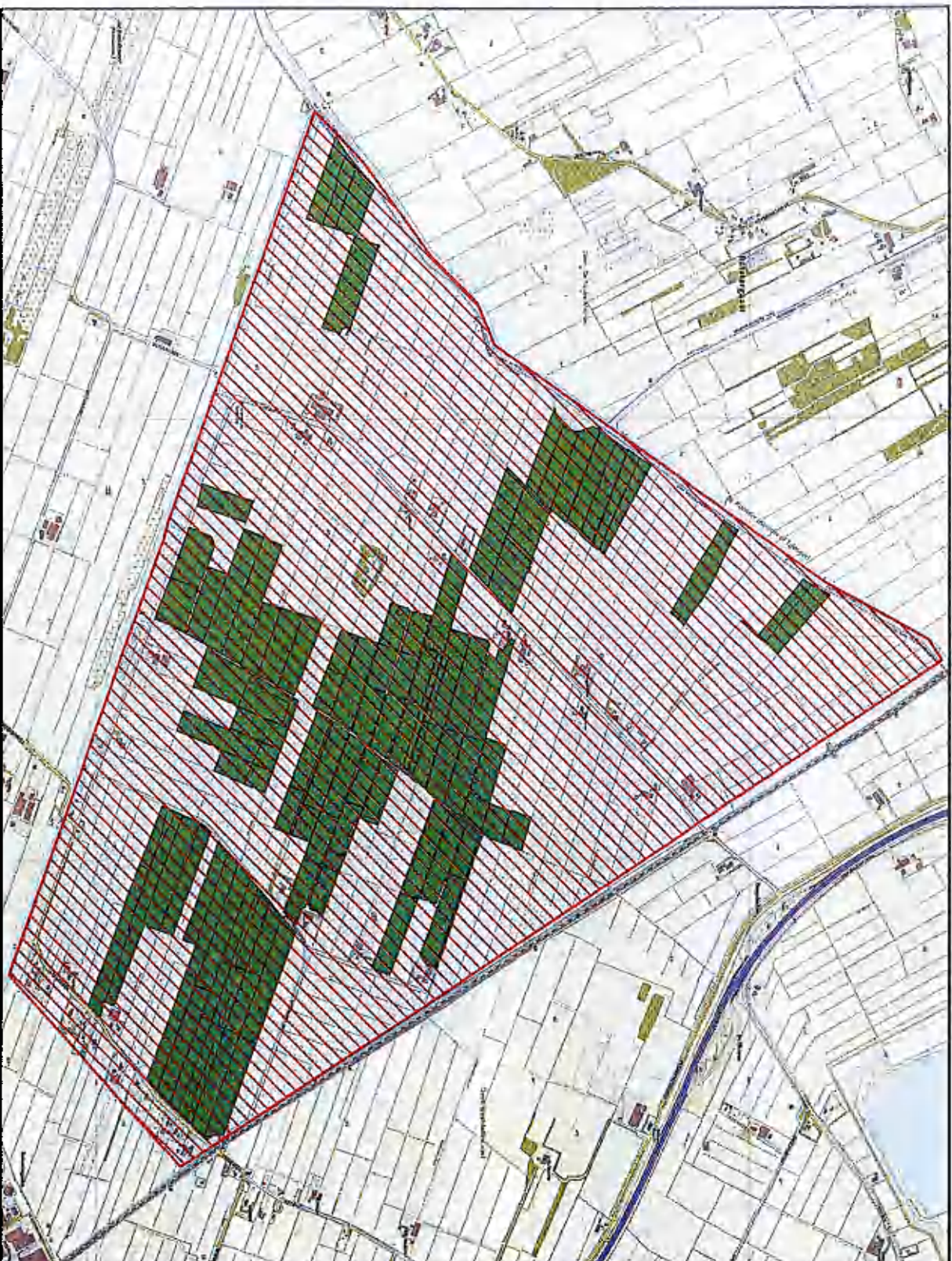
- Gebied ontheffingverlening
- ANLB Beheer 2022

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:25000

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Agrarische Natuurverenigingen Zuidoost- Friesland (ELAN) in het gebied De ontginning

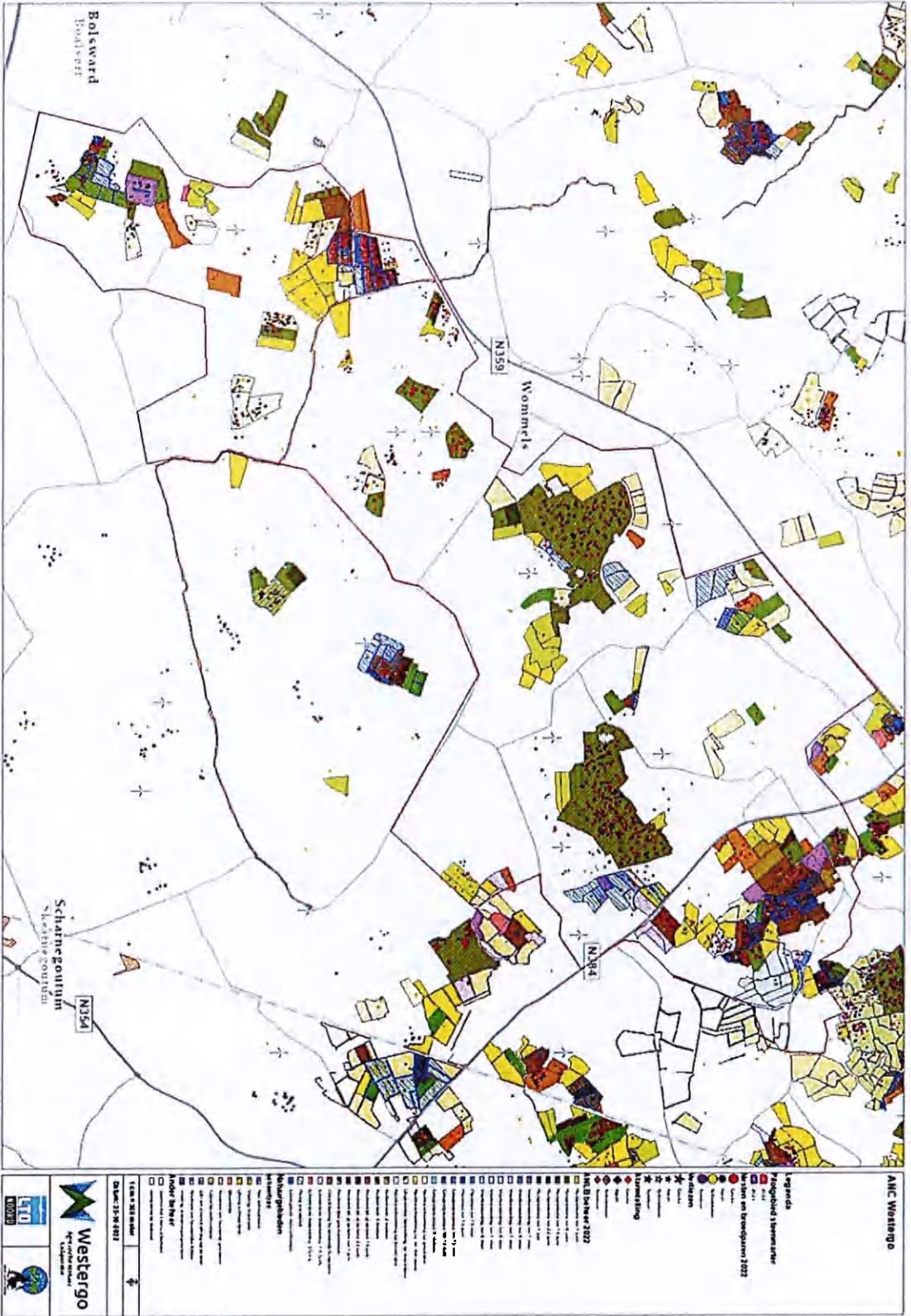

Legenda

- Gebied
- ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

Printdatum	22/09/2022
Paperformaat	A4
Schaal	1:25000

kaart aangevraagd ontheffingsgebied Skrin, Wammert, Bolsward

ANC Westergo

Legend

- Piloegjed stemma 19
- 2022
- 2023
- 2024
- 2025
- 2026
- 2027
- 2028
- 2029
- 2030
- 2031
- 2032
- 2033
- 2034
- 2035
- 2036
- 2037
- 2038
- 2039
- 2040
- 2041
- 2042
- 2043
- 2044
- 2045
- 2046
- 2047
- 2048
- 2049
- 2050
- 2051
- 2052
- 2053
- 2054
- 2055
- 2056
- 2057
- 2058
- 2059
- 2060
- 2061
- 2062
- 2063
- 2064
- 2065
- 2066
- 2067
- 2068
- 2069
- 2070
- 2071
- 2072
- 2073
- 2074
- 2075
- 2076
- 2077
- 2078
- 2079
- 2080
- 2081
- 2082
- 2083
- 2084
- 2085
- 2086
- 2087
- 2088
- 2089
- 2090
- 2091
- 2092
- 2093
- 2094
- 2095
- 2096
- 2097
- 2098
- 2099
- 2100

1 cm = 307 meter
 Dinsd 24-1-2025

AKC Westergo

Aanpak

Prijsgebied steenruiter

De steen en broedieren 2022

De steen en broedieren 2023

De steen en broedieren 2024

De steen en broedieren 2025

De steen en broedieren 2026

De steen en broedieren 2027

De steen en broedieren 2028

De steen en broedieren 2029

De steen en broedieren 2030

De steen en broedieren 2031

De steen en broedieren 2032

De steen en broedieren 2033

De steen en broedieren 2034

De steen en broedieren 2035

De steen en broedieren 2036

De steen en broedieren 2037

De steen en broedieren 2038

De steen en broedieren 2039

De steen en broedieren 2040

De steen en broedieren 2041

De steen en broedieren 2042

De steen en broedieren 2043

De steen en broedieren 2044

De steen en broedieren 2045

De steen en broedieren 2046

De steen en broedieren 2047

De steen en broedieren 2048

De steen en broedieren 2049

De steen en broedieren 2050

De steen en broedieren 2051

De steen en broedieren 2052

De steen en broedieren 2053

De steen en broedieren 2054

De steen en broedieren 2055

De steen en broedieren 2056

De steen en broedieren 2057

De steen en broedieren 2058

De steen en broedieren 2059

De steen en broedieren 2060

1 cm = 150 meter

AKC Westergo

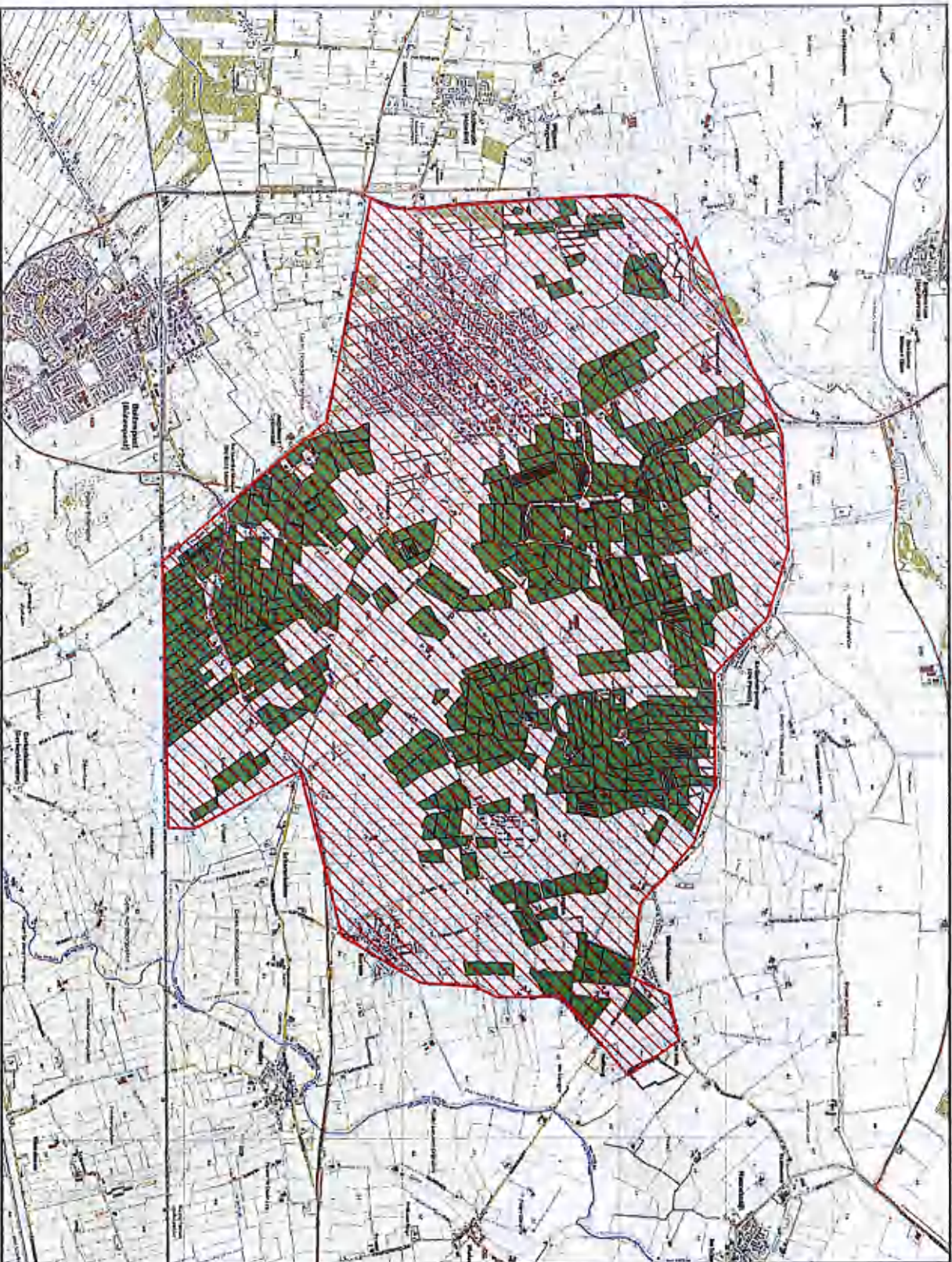
Westergo

Koninkrijk der Nederlanden

Logo: LTO (Landelijke Organisatie voor Agrarische Toekomst)

Logo: Westergo

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLB regio Noardlike Fryske Wâlden in het gebied Kollum

Legenda

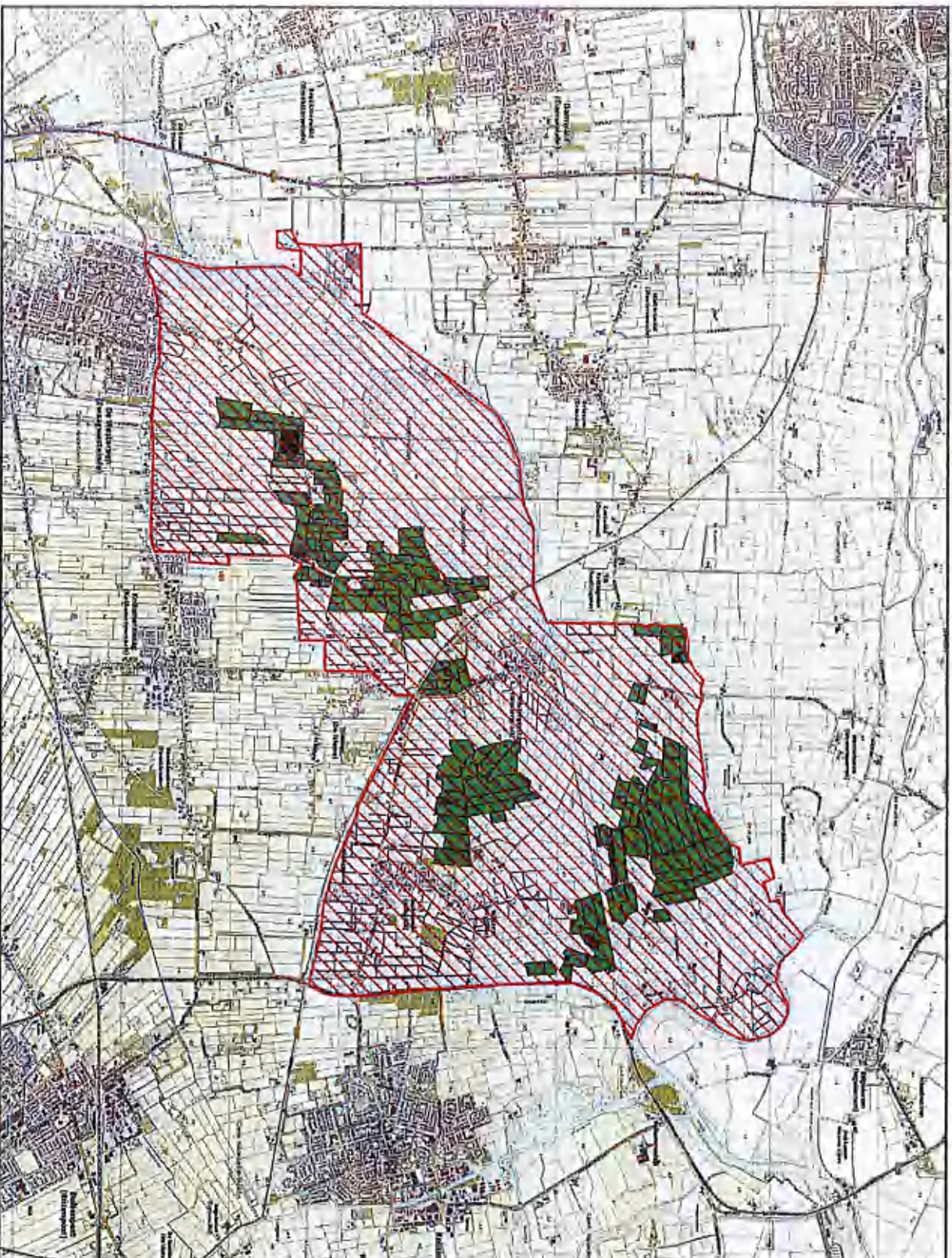
- Gebied ontheffingverlening
- ANLB Beheer 2022

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:50000

FBE fauna
beheer
eenheid
FRYSLÂN

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Noardlike Fryske Wâlden in het gebied Zwagermieden-Westergeast

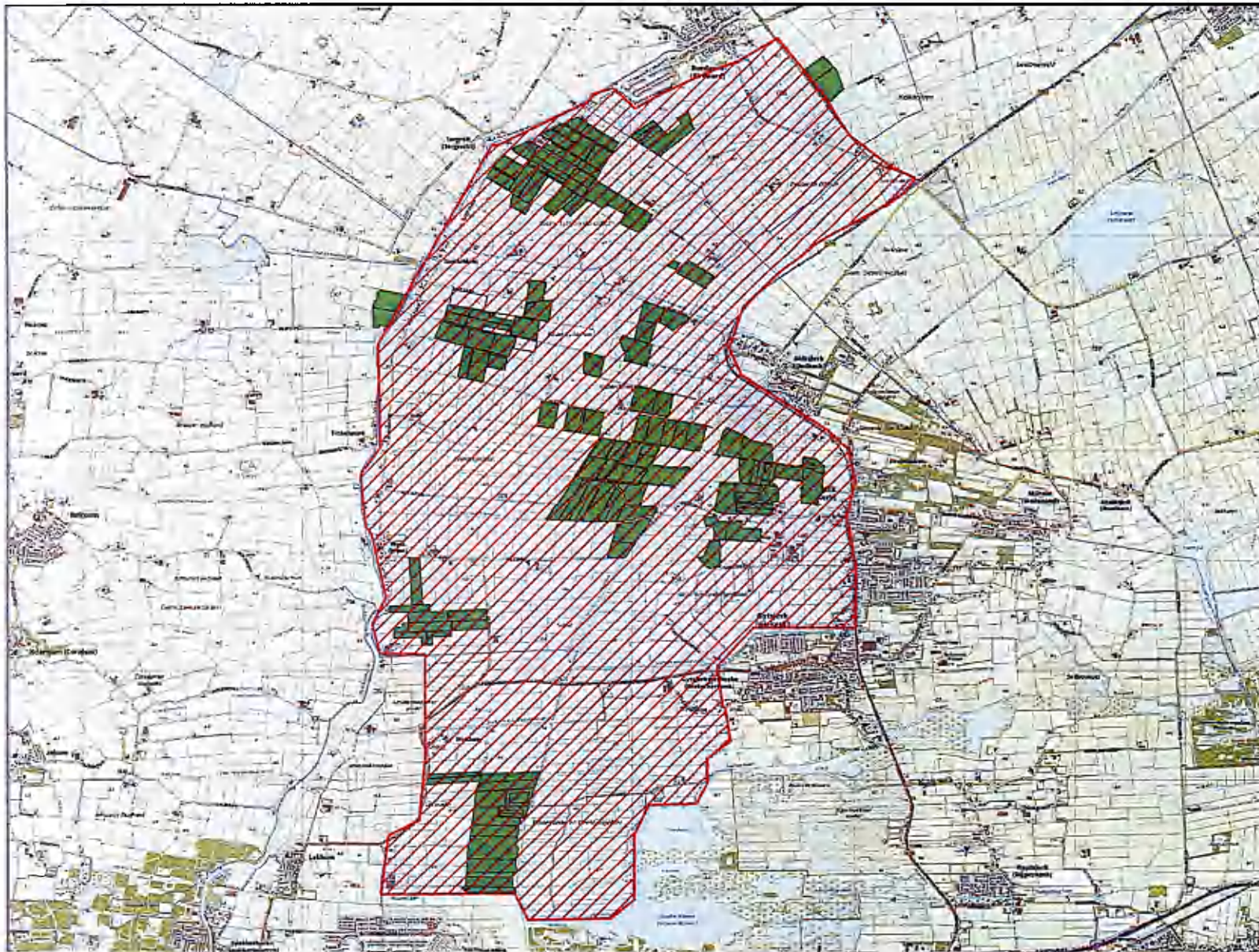
Legenda

- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:50000

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Noardlike Fryske Wâlden in het gebied Tusken Wâld en Ie

Legenda

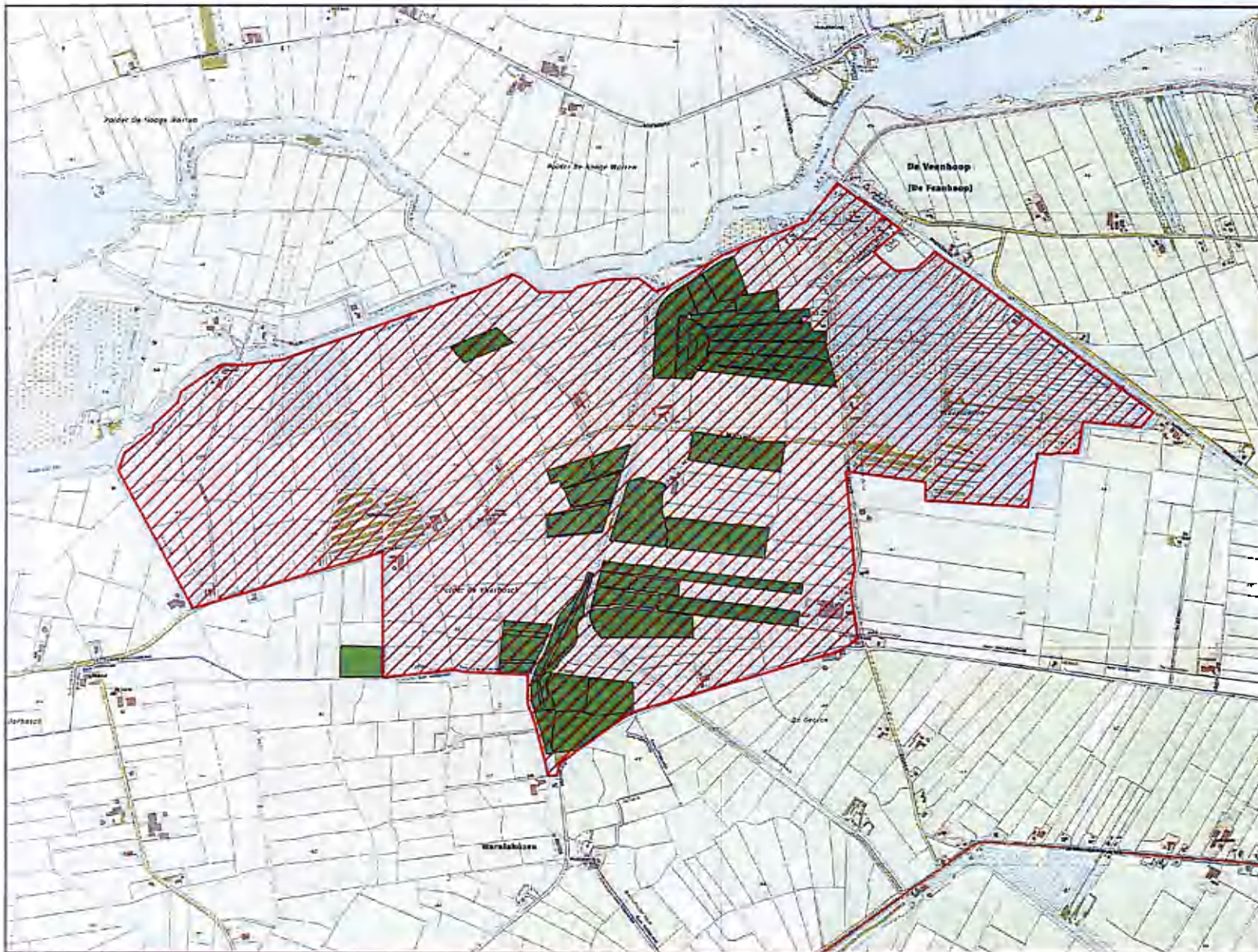
- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:50000

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Noardlike Fryske Wâlden in het gebied Feanhoop

Legenda

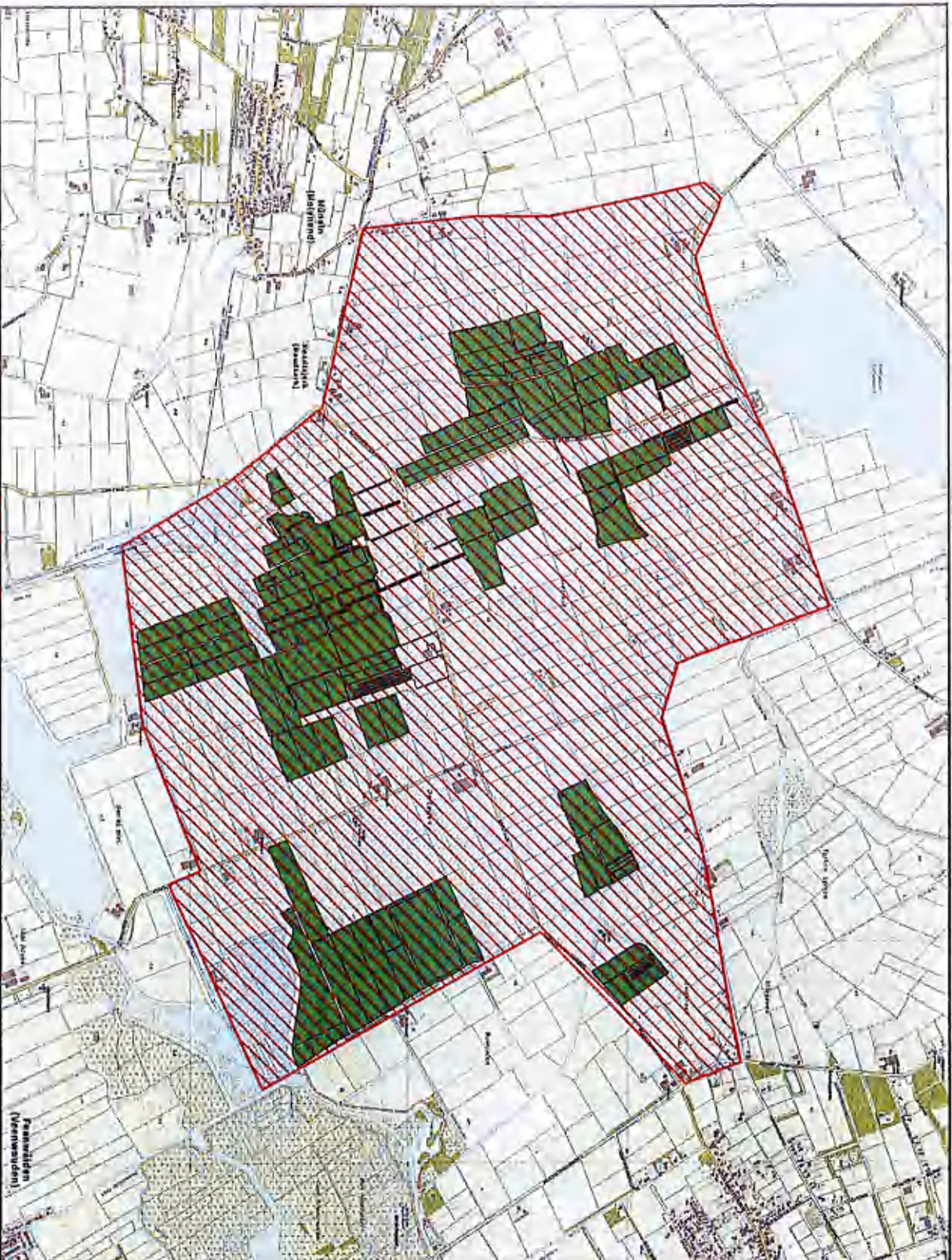
- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:25000

Aanvraag voor ontheffingverlening ANLb regio Noardlike Fryske Wâlden in het gebied Butefjild

Legenda

- Gebied ontheffingverlening
- ANLb Beheer 2022

Printdatum	22/09/2022
Papierformaat	A4
Schaal	1:25000

BFWW
75 jaar
 Wendevoegelkaart 2022
 Fjurlammen combi deeggebied
 1.2+1.3

Hoofdsororten

- Grutto
- Kiewit
- Scholiekster
- Turlelur
- Overige soorten

Verkezen

- ◆ Kiewit
- ◆ Grutto
- ◆ Scholiekster
- ◆ Turlelur

Alarmtelling Grutto

- ▲ Alarm1
- ▲ Alarm2
- ▲ Alarm3

ANLB

- Extensief beweide 1 - 3 GVE
- Hoogwaterpeil 20cm 15 mnt - 15 Jun
- Kruidenrijk 1 apr tot 15 Jun
- Kruidenrijk 1 apr tot 22 Jun
- Kruidenrijkstrand, 4 indicators
- Legselbeheer 2w rust
- Legselbeheer 3w rust
- Legselbeheer op bouwland
- Plas-dras >5cm 15 febr-15 Jun
- Rustperiode 1 apr tot 1 Jun
- Rustperiode 1 apr tot 15 Jun
- Rustperiode 1 apr tot 22 Jun
- Rustperiode 1 apr tot 8 Jun
- Rustperiode bouwland tot 15 mei

Gebiedsgrenzen

- ⋯⋯⋯ Tergebieden
- ⋯⋯⋯ Clustergebieden

 Weidevogelkaart 2022

 Fjurdanen combi deelgebied

 Deelen + 1,4

75 jaar

Hoofdsorten

- Grutto
- Kievit
- Scholekster
- Tureluur
- Overige soorten

Verkezen

- Grutto
- Kievit
- Scholekster
- Tureluur

Alarmtelling Grutto

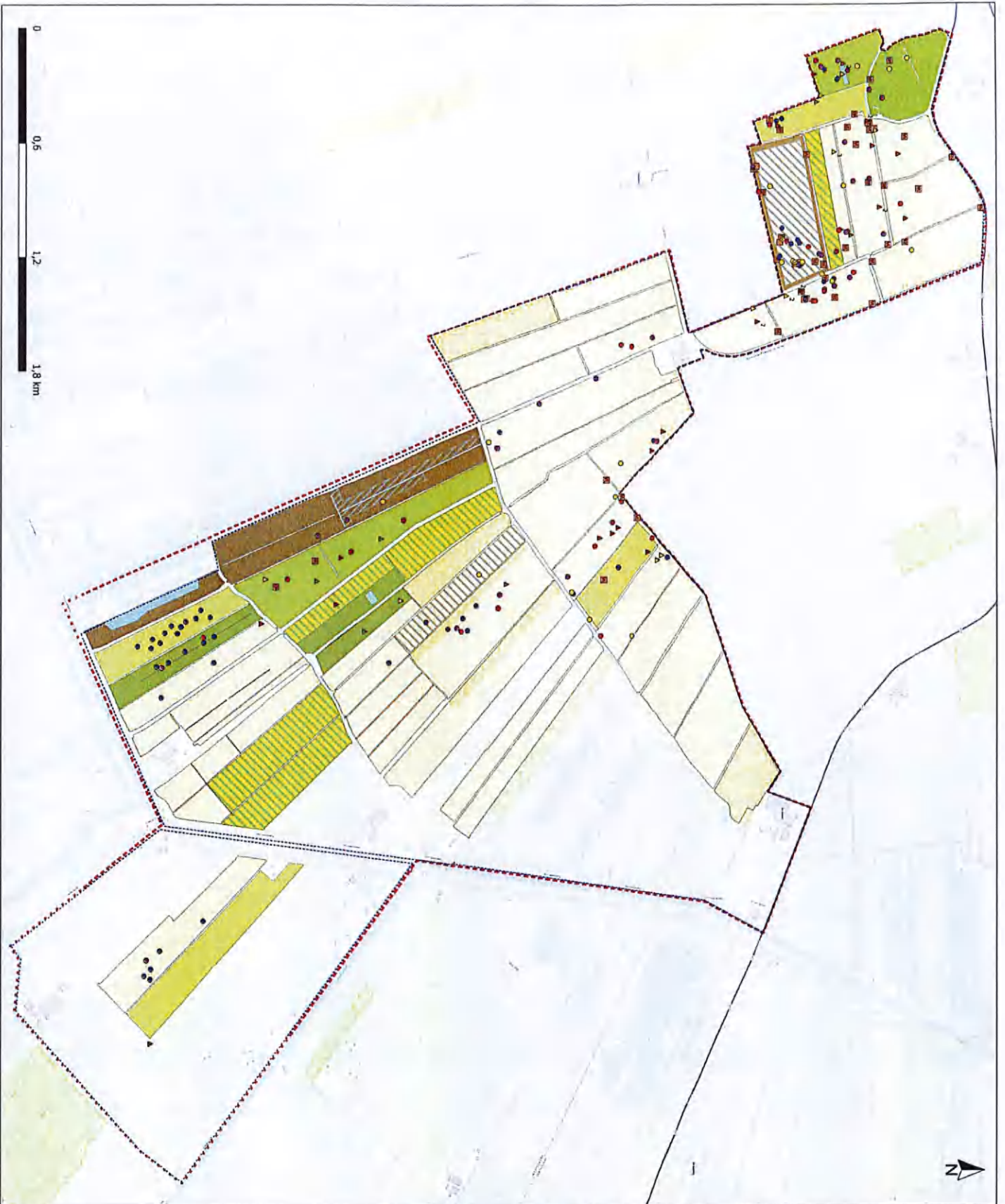
- ▲ Alarm1
- ▲ Alarm2
- ▲ Alarm3

ANLB

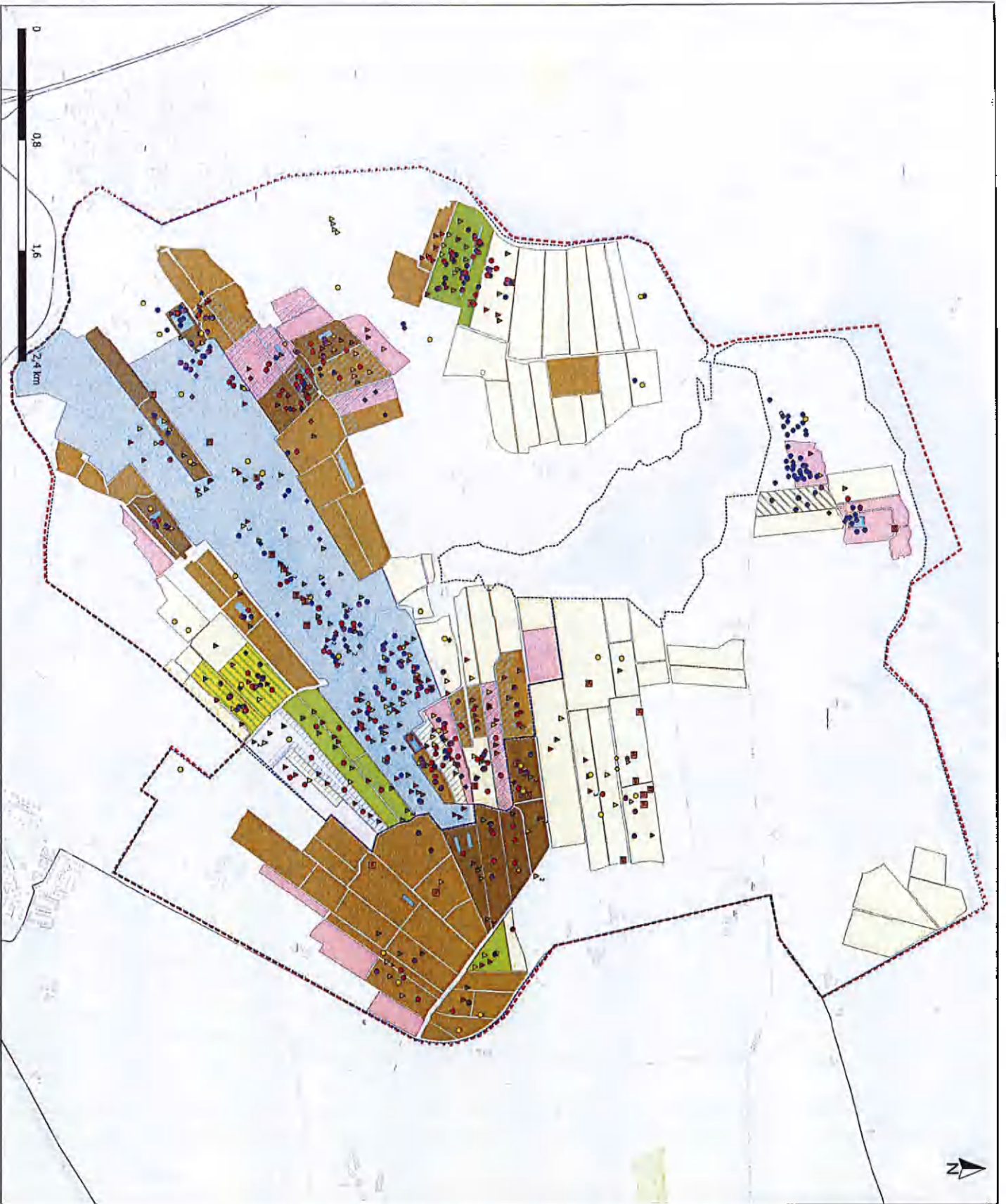
- ▨ Hogewaterpeil 20cm 15 mrt - 15 Jun
- ▨ Kruidenrijk 1 apr tot 1 Jul
- ▨ Kruidenrijk 1 apr tot 15 Jun
- ▨ Kruidenrijkrand, 4 indicators
- ▨ Legselbeheer 2w rust
- ▨ Legselbeheer op bouwland
- ▨ Plas-dras >5cm 15 feb-15 Jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 1 Jul
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 1 Jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 15 Jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 22 Jun
- ▨ Rustperiode bouwland tot 15 mei

Gebiedsgrænzen

- ▭ Particulier Natuur Beheer
- ▭ TBO plots
- ⋯⋯⋯ Telgebieden
- ⋯⋯⋯ Clustergebieden

- Hoofdsoorten**
- Grutto
 - Kievit
 - Scholkester
 - Tureluur
 - Overige soorten
- Alarmtelling Grutto**
- ▲ Alarm1
 - ▲ Alarm2
 - ▲ Alarm3
- ANlb**
- ▨ Hoogwaterpeil 20cm 15 mnt - 15 Jun
 - ▨ Kruidenrijk 1 apr tot 22 Jun
 - ▨ Kruidenrijkcrand, 4 indicators
 - ▨ Legselbeheer 2w rust
 - ▨ Legselbeheer 3w rust
 - ▨ Legselbeheer op bouwland
 - ▨ Legselbeheer op grasland
 - ▨ Plas-dras >5cm 15 febr-15 Jun
 - ▨ Ruspriode 1 apr tot 1 Jun
 - ▨ Ruspriode 1 apr tot 15 Jun
 - ▨ Ruspriode 1 apr tot 22 Jun
 - ▨ Ruspriode 1 apr tot 8 Jun
- Gebiedsgrenzen**
- ⋯ Talgebieden
 - ⋯ Clustergebieden

BFVW
 75 jaar
 Weidewegkaart 2022
 Soartrioarrepolder

Hoofdsorten

- Grutto
- Kievit
- Scholekster
- Tureluur
- Overige soorten

Verlozen

- ◆ Grutto
- ◆ Kievit
- ◆ Scholekster
- ◆ Tureluur

Alarmtelling Grutto

- ▲ Alarm1
- ▲ Alarm2
- ▲ Alarm3

ANLb

- Extensief beweide 1 - 3 GVE
- ▨ Hoogwaterpeil 20cm 15 mrt - 15 Jun
- Kruidenrijk 1 apr tot 1 juli
- Kruidenrijk 1 apr tot 15 Jun
- Kruidenrijk 1 apr tot 22 Jun
- Legselbeheer 3w rust
- Legselbeheer 4w rust
- Legselbeheer op bouwland
- Legselbeheer op grasland
- Plus-dras >5cm 15 febr-15 Jun
- Rustperiode 1 apr tot 15 Jun
- Rustperiode 1 apr tot 22 Jun
- Rustperiode 1 mei tot 1 Jun ww

Gebiedsgrenzen

- ▭ Particulier Natuur Beheer
- ⋯ Telgebieden
- ⋯ Clustergebieden

Hoofdsorten

- Grutto
- Kiewt
- Scholekster
- Turelur
- Overige soorten

Verlozen

- ◆ Grutto
- ◆ Kiewt
- ◆ Scholekster

Alarntelling Grutto

- ▲ Alarm1
- ▲ Alarm2
- ▲ Alarm3

ANLB

- ▨ Extensief beweid 1 - 3 GVE
- ▨ Hoogwaterpeil: 20cm 15 mrt - 15 jun
- ▨ Kruidenrijk 1 apr tot 15 jun
- ▨ Kruidenrijk 1 apr tot 22 jun
- ▨ Kruidenrijkrand, 4 indicators
- ▨ Kalkenvelden 2 w 1 mei - 1 aug
- ▨ Legselbeheer 2w rust
- ▨ Legselbeheer op bouwland
- ▨ Legselbeheer op grasland
- ▨ Plas-dras > 5cm 15 febr-15 jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 1 jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 15 jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 22 jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 8 jun

Gebiedsgrenzen

- ⋯⋯⋯ Telgebieden
- ⋯⋯⋯ Clustergebieden

BFWV
75 jaar
Weidevogelkaart 2022
Haskerveenpolder

- Hoofdsorten**
- Grutto
 - Kievit
 - Scholiekier
 - Turulaar
 - Overige soorten
- Verliezen**
- ◆ Grutto
 - ◆ Kievit
- Alarmstelling Grutto**
- ▲ Alarm1
 - ▲ Alarm2
 - ▲ Alarm3
- ANLB**
- Extensief beweid 1 - 3 GVE
 - Hoogwaterpeil >20cm 15 mrt - 15 jun
 - Kruidrijk 1 apr tot 1 juli
 - Kruidrijk 1 apr tot 15 jun
 - Kruidrijk 1 apr tot 22 jun
 - Kruidrijkkrand, 4 indicators
 - Kulkenvelden 2 w 1 mei - 1 aug
 - Legselbeheer 2w rust
 - Legselbeheer op bouwland
 - Legselbeheer op grasland
 - Plas-dras >5cm 15 feb-15 jun
 - Rustperiode 1 apr tot 1 jun
 - Rustperiode 1 apr tot 15 jun
 - Rustperiode 1 apr tot 22 jun
 - Rustperiode 1 apr tot 8 jun
- Gebiedsgrenzen**
- TBO_ploot
 - Telegebieden
 - Clustergebieden

Hoofsoorten

- Grutto
- Kiewit
- Scholekster
- Turduur
- Overige soorten

Verlozen

- ◆ Grutto
- ◆ Kiewit
- ◆ Scholekster
- ◆ Turduur

Alarmtelling Grutto

- ▲ Alarm1
- ▲ Alarm2
- ▲ Alarm3

ANLP

- ▨ Extensief Beweid 1 - 3 GVE
- ▨ Hoogwaterpeil 20cm 15 mrt - 15 jun
- ▨ Kruidenrijk 1 apr tot 15 jun
- ▨ Kruidenrijk 1 apr tot 22 jun
- ▨ Legselbeheer 2w rust
- ▨ Legselbeheer op bouwland
- ▨ Legselbeheer op grasland
- ▨ Plas-dras > 5cm 15 febr-15 jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 1 jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 15 jun
- ▨ Rustperiode 1 apr tot 22 jun

Gebiedsgrenzen

- TBO plots
- ⋯ Talgebieden
- ⋯ Clustergebieden

Hoofdsorten

- Grutto
- Kievit
- Schotekster
- Turlelur
- Overige soorten

Verlozen

- ◆ Kievit
- ◆ Grutto
- ◆ Schotekster
- ◆ Turlelur

Alarmtelling Grutto

- ▲ Alarm1
- ▲ Alarm2
- ▲ Alarm3

ANLB

- Extensief beweide 1 - 3 GVE
- Kruidenrijk 1 apr tot 1 juli
- Kruidenrijkrand, 4 indicators
- Plas-dras > 5cm 15 febr-15 jun
- Rusperiode 1 apr tot 15 jun

Gebiedsgrenzen

- ⋯⋯⋯ Tegelieden
- ⋯⋯⋯ Clustergebieden

BIJLAGE 5 – Overzicht ingediende stukken

Datum ontvangst	Naam bestand	Versie
20-09-2022	Brief aanvraag ontheffing steenmarter voor aanvullende gebieden	
	Brief aanvraag ontheffingen steenmarter voor aanvullende gebieden	
	Aanvraag ontheffing steenmarter 2022-2026	Versie 1
	Aanvragen gebieden: <ul style="list-style-type: none"> • 10_ontheffingverlening_Bûtefjild • 13_ontheffingverlening_Abbegea • 19_ontheffingverlening_Broek • 21_ontheffingverlening_Tjerkgaast • 3_ontheffingverlening_De Kouwen 	
	Kaart: Totaal overzicht	
24-10-2022	Aanvraag ontheffing steenmarter 2022-2026	Versie 2, n.a.v. VAG
	Gegevens 6 deelgebieden van Collectieven: <ul style="list-style-type: none"> o Anjumer Kolken <ul style="list-style-type: none"> • 2_ontheffingverlening_Anjumer Kolken • Onderbouwing kruidenrijkgraslandnorm Anjumer Kolken • Onderbouwing ontheffing steenmarter Anjumer Kolken 22-23 • Ontheffingsgebieds steenmarter Gebied Anjumer Kolken aangepast o De Kouwen <ul style="list-style-type: none"> • 3_ontheffingverlening_De Kouwen • Onderbouwing ontheffingsaanvraag steenmarter 2023 gebied De Kouwen • Ontheffingsgebied steenmarter 22-23 De Kouwen • Toelichting ontheffing vangen en doden steenmarter De Kouwen o Raard <ul style="list-style-type: none"> • 1_ontheffingverlenging_Raard • onderbouwing ontheffingsaanvraag steenmarter 2023 gebied Raard <p>(Stukken gebieden Abbegea, Idzegea en Workuerwaard later opnieuw verzonden vanwege vervallen eerdere link, zie hieronder)</p>	
2-11-2022	Gegevens 9 gebieden (NFW, SWK, Westergo):	
	- Sudwestkust (ook eerder gestuurd) <ul style="list-style-type: none"> o Abbegea: <ul style="list-style-type: none"> • 121-Abbega • 13_ontheffingverlening Abbegea (nogmaals) • 2022-10-20 Onderbouwing bestrijden Steenmarter Abbegea 2022 o Idzegea <ul style="list-style-type: none"> • 11_ontheffingverlenging_Idzegea • 121_Idzegea e.o. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • 2020-11-12 AANVALSPLAN-grutto • 2022-10-18 Motivatie gebiedsuitbreiding SKI • 2022-10-18 Onderbouwing bestrijden Steenmarter SKI 2022 <p>o Workumerwaard</p> <ul style="list-style-type: none"> • 121_Workumerwaard • 2018-01-25 It Fugel Web • 2018-10-25 mail met actiepuntenlijst fugelweb • 2022-01-12 It Fugelweb Nieuwsbrief 1-22 • 2022-10-17 Motivatie vangen in bebouwde kom Workum • 2022-10-18 Onderbouwing bestrijden Steenmarter WW <p>o Feanhoop</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7_ontheffingverlening_Feanhoop • Ontheffingsaanvraag_Feanhoop <p>o It Bûtefjild</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10_ontheffingverlening_Bûtefjild (nogmaals) • Ontheffingsaanvraag_It Bûtefjild_2022 <p>o Kollum</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8_ontheffingberlening_Kollum • Ontheffingsaanvraag_Kollum <p>o Tusken Wald en ie</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9_ontheffingverlening_Tusken Wâld en ie • Ontheffingsaanvraag_Tusken wald en ie_2022 <p>o Zwagermieden-Westergeast</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6_ontheffingverlening_Zwagermieden-Westergaest • Ontheffingsaanvraag_Zwagermieden-Westergeast_2022 <p>o Westergo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag continuering ontheffing steenmarters Wgo 2023 <p>o (Runom) Skrok & Skrins, Wammert, Bolswart</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag continuering ontheffing steenmarters Wgo 2023 	
	Quota Gebieden Beheer Steenmarter	Versie 1, 1-11-2022
	<p>Gegevens gebied Elan:</p> <p>o De Ontginning</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5_ontheffingverlening_De ontginning • Onderbouwing Ontheffingsaanvraag De Ontginning 2022-2023 <p>o Jansenstichting</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4_ontheffingverlening_Jansenstichting • Onderbouwing Ontheffingsaanvraag_Janssenstichting 2022-2023-v1 	

	Quota Gebieden Beheer Steenmarter	Versie 2, 2-11-2022
3-11-2022	Beheerprotocol steenmarter	Versie 18-10-2022
	<p>Gegevens gebied Westergo</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kleaiterp <ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag ontheffing steenmarters Kleaiterp 2023 • Kaart ontheffingsgebied Kleaiterp 2023 • Raamrapport_Westergo_Kleaiterp_2022-09-22 o Meamert <ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag ontheffing steenmarters Meamert 2023 • Kaart ontheffinggebied Meamert 2023 • Raamrapport_Westergo_Meamert_2022-09-22 o Tjerkgaast <ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag ontheffing steenmarters Tjerkgaast 2023 • Kaart ontheffinggebied Tjerkgaast_2022-09-22 • Rapport_Westergo_Tjerkgaast_2022-09-22 o Lionserpolder e.o. <ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag ontheffing steenmarters Meamert 2023 • Kaart ontheffinggebied Meamert 2023 • Raamrapport_Westergo_Meamert_2022-09-22 	
	Quota Gebieden Beheer Steenmarter	Versie 3, 3-11-2022
6-11-2022	<p>Gegevens gebied It Lege Midden (ILM):</p> <ul style="list-style-type: none"> o Aldeboarn / de Deelen (voorheen Soarremoarpolder, Fjûrlannen en Lytse Deelen) <ul style="list-style-type: none"> • 122_Fjurlannen combi deelgebied 1.2_1.3 • 122_Fjurlannen combi deelgebied Deelen + 1.4 • 122_Fjurlannen deelgebied 1.1 • 122_Soarremoarpolder • 122_Tusken Boarn en Swette • Onderbouwing steenmarter ILM o St. Johannesgea <ul style="list-style-type: none"> • 122_St. Johannesgea • Onderbouwing steenmarter ILM o Haskerveenpolder <ul style="list-style-type: none"> • 122_Haskerveenpolder • Onderbouwing steenmarter ILM o Broek <ul style="list-style-type: none"> • 122_Broek • Onderbouwing steenmarter ILM 	
	Quota Gebieden Beheer Steenmarter	Versie 4, 4-11-2022

8-11-2022	<p>Ontheffingsaanvraag steenmarter 2022-2026</p> <p>Rapporten behorende bij aanvraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2021 Nestpredatie Fryslân 2021-Definitief • 2022.18 Evaluatie-beheer-steenmarter 2017-2022 13-09-2022 • AW-notitie 22-288_Predatie bij weidevogels en betekenis Vos en Zwarte kraai • Bijlage 2. Evaluatie pilot beheer steenmarter 2017-2022 13-09-2022 • E-mail: Extra info nodig ter onderbouwing ontheffing Steenmarter 2023-2026, d.d. 18-10-2022 • Nieuwste inzichten uitrasteren weidevogelgebied • Rapportage_onderzoek_steenmarters Súdwestkust • Svi Steenmarters in Fryslân • 	Versie 3, DEF.
-----------	--	----------------

BIJLAGE 6 – Beheerprotocol

BEHEERPROTOCOL PREDATIEBEHEER STEENMARTER FRYSLÂN 2022-2023

1. Inleiding en achtergrond

Dit beheerprotocol beschrijft de werkwijze, handelingen en de vereiste registratie ter uitvoering van de 'Ontheffing predatiebeheer steenmarter 2022-2023' ter bescherming van de weidevogelstand.

Te allen tijde geldt dat de voorschriften vermeld in de ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb), moeten worden nageleefd. Mocht er enige twijfel of onduidelijkheid bestaan over de toepassing van voorschriften, of de inhoud van dit protocol dan kunnen de betreffende coördinator/uitvoerders contact opnemen met de ecologische begeleiding.

2. Organisatie

Alle betrokken personen (Coördinator en uitvoerders) krijgen toegang tot de besloten website www.predatorbeheer.nl. Deze website wordt gedurende de ontheffingsperiode regelmatig geactualiseerd.

Ontheffinghouder

Ontheffinghouder is de Faunabeheereenheid Fryslân. De ontheffinghouder zorgt voor machtigingen (zie voorschriften ontheffing). De ontheffinghouder is bekend welke personen per ontheffing zijn aangesteld als 'Coördinator' (zie hierna).

Coördinator

Onder coördinator wordt verstaan degene die – per te onderscheiden vang- (of ontheffing-) gebied, in opdracht van de ontheffinghouder (De Faunabeheereenheid), de beheeracties voor het vangen en doden van steenmarters in dit betreffende gebied coördineert.

Uitvoerder

Onder uitvoerder wordt verstaan; een jachtaktehouder of 'overige uitvoerder', op voordracht van het betreffende Collectief. De FBE gebruikt voor het afgeven van machtigingen FRS. Een uitvoerder kan een jachtaktehouder zijn (die is dan gemachtigd om te vangen en gevangen steenmarters met een kogelgeweer te doden) of iemand zonder jachtakte ('overige uitvoerder': die mag wel vangen en, als deze beschikt over een geldig draagverlof Wet wapens en munitie, doden met luchtdrukgeweer buiten zijn eigen erf). Daar waar in dit document wordt gesproken over uitvoerder wordt uitgegaan van voornoemde definitie.

Ecologische begeleiding

Gedurende de ontheffingsperiode 2022-2023 is Bob van den Brink (Boerema & Van den Brink b.v.) opnieuw aangewezen als ecologische begeleiding. Op de website www.predatorbeheer.nl is beschreven voor welke handelingen/acties afstemming met de ecologische begeleiding nodig is en op welke manier contact met de ecologische begeleiding kan worden opgenomen.

3. Vastleggen locaties kastvallen en vangstregistratie

De volgende te onderscheiden registraties moeten gedurende de gehele looptijd van de ontheffing worden bijgehouden.

Registratie locaties (kast)vallen in het gebied

De coördinator houdt gedurende de ontheffingsperiode een overzicht bij van de locaties van de vallen in het vanggebied. Op verzoek van bevoegde toezichthouders of op verzoek van de ecologische begeleiding wordt inzage gegeven in deze registratie.

TrapMaster vangstmeldingen

Via de Trapmaster App worden de vangstmeldingen vastgelegd en gedurende de looptijd van de ontheffing bewaard. Op verzoek van bevoegd gezag of de ecologische begeleiding wordt inzage gegeven in het moment van de melding en het bijbehorende valnummer/nummer Trapmaster. Dit nummer moet corresponderen met de registratie van de locaties kastvallen (zie hiervoor).

WhatsAppgroep (per vanggebied)

De coördinator én de uitvoerders staan gedurende de ontheffingsperiode met elkaar in contact via een specifiek daarvoor aangemaakte WhatsApp groep. Ook de aangewezen ecologisch begeleiding is deelnemer aan deze groep. In deze WhatsApp groep wordt enkel informatie gedeeld en vastgelegd welke voorvloeien uit dit protocol. Bij een vangst worden de volgende zaken digitaal (dat wil zeggen in elk geval in de WhatsAppgroep) vastgelegd:

- De locatieaanduiding van de val (valnummer/nummer Trapmaster)
- Indien het een ander dier is (zogenaamde bijvangst) of een zogend/lacterend steenmartermoertje een foto van het gevangen dier;
- Bij een steenmarter (geen zogend moertje) een foto van (een deel van) het gedode dier met leesbaar het aangebracht – uniek – merkteken (Tag).

Digitaal afmeldformulier

Na de afhandeling van de vangstmelding wordt gebruik gemaakt van een digitale vangstregistratie. De uitvoerders en coördinator ontvangen bij afgifte van de ontheffing informatie om toegang te krijgen tot deze registratie. Met het invullen van dit formulier wordt de afhandeling van de vangstmelding afgemeld. Dit afmelden moet minimaal binnen 24 uur na de daadwerkelijke afhandeling van de vangst plaatsvinden.

De coördinator controleert regelmatig (minimaal twee wekelijks) of de informatie zoals deze gedeeld wordt in de WhatsApp groep, overeenkomt met de informatie zoals deze voor het betreffende vanggebied is ingevoerd in het digitale afmeldformulier. Deze controle en bevindingen wordt gedeeld met de ecologische begeleiding.

4. Vallen en valalarm

Er worden kastvallen¹⁶ gebruikt, die zijn voorzien van een ontsnappingsopening voor de kleine marterachtigen wezel en hermelijn. De vallen zijn allen uitgerust met een werkend elektronisch valalarm: dit apparaat stuurt een SMS (of WhatsApp bericht) als de val dichtslaat. Dit bericht wordt ontvangen door de coördinatoren/uitvoerders van de ontheffing en wordt door hun (digitaal) geregistreerd.

Het valalarm staat automatisch op scherp als ook de val op scherp staat. De vallen sturen daarnaast automatisch meerdere malen per etmaal een statusupdate, waarmee de werking van het valalarm wordt gecontroleerd. In de statusupdate wordt gemeld dat het systeem actief is, of de batterijen leeg dreigen te raken of het beltegoed op is. De coördinatoren/uitvoerders van de ontheffing zorgen dat het systeem goed blijft werken.

5. Controle kastvallen en afhandeling vangsten

Valalarm ontvangen

Er wordt afgestemd welke van de coördinatoren/uitvoerders op welke dagen dienst heeft en op alarmen reageert, zodat gegarandeerd kan worden dat de dienstdoende coördinator/uitvoerder binnen de hieronder gestelde tijd bij een val kan zijn. Een valalarm wordt ontvangen door alle coördinator/uitvoerders. Bij een alarm wordt de val zo spoedig mogelijk bezocht, gecontroleerd en geleegd. Dit moet plaatsvinden uiterlijk binnen de volgende tijden:

- Periode tot 1 maart: binnen 10 uur na melding valalarm.
- 1 maart en later: binnen 8 uur na het ontvangen van een melding valalarm.

Via een (afsluitbare) kijkopening in de val wordt bekeken wat er is gevangen. Er kunnen daarbij drie situaties optreden:

SITUATIE A. Vals alarm

De val is dichtgeslagen maar er is geen dier gevangen. De val wordt weer op scherp gezet. Registreer dit digitaal via het digitaal afmeldformulier. Vergeet niet hier het betreffende kastvalnummer/nummer Trapmaster te vermelden.

SITUATIE B. Bijvangst

Er is een andere soort dan een steenmarter gevangen.

Gaat het om een bijvangst (dier, bijvoorbeeld bruine rat) dat anderszins dan onder deze ontheffing op de locatie en binnen de tijdstippen of perioden van de vanglocatie mag worden gedood, dan kan de uitvoerder die daartoe bevoegd is, conform de (bij of krachtens de wet) geldende verplichtingen en voorwaarden, het dier met wettelijk toegestane middelen doden.

Gaat het om een andere (beschermde) diersoort dan wordt het gevangen dier onmiddellijk ter plaatse vrijgelaten door de val open te zetten. Registreer elke bijvangst digitaal (met foto van het gevangen dier) via de WhatsAppgroep (zie hiervoor) en via het digitaal afmeldformulier.

SITUATIE C. Vangst steenmarter

Er is een steenmarter gevangen. In dat geval worden de volgende stappen doorlopen: Het dier wordt overgebracht in een dwangkooi.

Bepaling mannelijk dier- vrouwelijk dier, niet lacterend - vrouwelijk dier, lacterend. Als het dier is overgelopen in de dwangkooi wordt het dier gefixeerd zodat kan worden gekeken of het om een mannelijk of vrouwelijk dier gaat, en of er tekenen zijn van lactatie.

Afhankelijk van of het al dan niet een lacterend vrouwtje betreft wordt als volgt gehandeld:

A. Lacterend vrouwtje

Als het inderdaad gaat om een lacterend dier, kan het dier met een niet-toxische haarverf gemarkeerd worden op de bef en de achterzijde van de kop (niet verplicht). Zo kan bij vervolgvangsten worden bepaald of het om een eerder gevangen dier gaat. Hierna wordt het dier per ommekeer vrijgelaten door de dwangkooi te openen. Registreer dit digitaal via de WhatsAppgroep (zie hiervoor) en via het digitaal afmeldformulier.

B. Mannelijk dier, of niet-lacterend vrouwelijk dier

Het dier wordt geëuthanaseerd door middel van een schot in de kop – of als dit niet mogelijk is – een schot door het hart – met het (lucht)geweer. De steenmarter wordt voorzien van een leesbaar – en uniek - merkteken (Tag) die om de achterpoot wordt bevestigd. Het nummer van de tag en de overige informatie (zie hiervoor) wordt geregistreerd via de WhatsAppgroep (zie hiervoor), inclusief een foto van het gehele dier en een close-up van het aan het dier bevestigde tag, waarbij het nummer leesbaar in beeld wordt gebracht. Daarnaast ook hier de vangst vastleggen via het digitaal afmeldformulier.

In geval van gebruik van het geweer het volgende: Het verdient de voorkeur om het doden met een geweer op luchtdruk uit te voeren in verband met veiligheid. Dit kan alleen indien de coördinator/uitvoerder beschikt over een verlof Wet wapens en munitie. Indien dit verlof niet is verkregen, of niet kan worden verkregen, dan wordt gebruik gemaakt van het vuurwapen.

Het is aan de coördinator/uitvoerder om in alle gevallen zelf de veiligheid voor hemzelf en zijn omgeving te bewaken. Het vuurwapen wordt echter, om veiligheidsredenen van zowel de coördinator/uitvoerder zelf als ook de omgeving, nooit gebruikt binnen gebouwen, op

erven met verharding of bij andere harde onder-(of achter)grond waar ricochet kan optreden.

Wanneer er aanleiding bestaat om het geweer niet op de locatie waar het dier gevangen is te hanteren wordt het gevangen dier in de dwangkooi naar een locatie gebracht waar afschot wel veilig kan plaatsvinden. Dit wordt ook vastgelegd in de rapportage. Het doden wordt buiten het zicht van derden uitgevoerd.

Gebruik van vangkooi, vangnet en/of vangstok

Het gebruik van vangmiddelen in de vorm van een vangkooi, vangnet en/of vangstok is alleen toegestaan in uitzonderlijke situaties. Voor gebruik van vangkooi, vangnet en/of vangstok is vooraf afstemming nodig met de ecologische begeleiding.

Gebruik van een vangkooi wordt alleen toegepast indien het noodzakelijk wordt geacht om steenmarters te vangen binnen gebouwen en indien het gebruik van de kastval (als beschreven onder 4) niet mogelijk is. Te denken valt aan een te beperkte ruimte voor het gebruik van een kastval. Voor de plaatsing en locatie dient vooraf afstemming te hebben plaatsgevonden met de ecologische begeleiding. Voor het gebruik van de vangkooi en de vangprocedure wordt verder dezelfde aanpak gevolgd als beschreven onder de punten 3, 4 en 5.

Vangnetten worden alleen ingezet voor het afdekken van een eventuele vluchtopening om, tijdens een vangactie als hiervoor beschreven, een wegvluchtend dier te kunnen vangen. Gebruik van een vangstok dient om volwassen dieren op een veilige manier tijdelijk – en slechts voor een heel korte termijn- te kunnen immobiliseren.

Indien een steenmarter als hiervoor beschreven wordt gevangen, dan dient vervolgens dezelfde procedure te worden gevolgd als beschreven onder 5, situatie C.

7. Bewaarplicht gedode steenmarters

Alle onder de ontheffing gedode steenmarters dienen te worden verzameld en ingevroren worden bewaard. Deze dieren worden ter beschikking gesteld van de Universiteit van Utrecht voor wetenschappelijk onderzoek of worden op een later tijdstip onderzocht door of namens de ecologische begeleiding.

8. Melden afwijkingen

Afwijkingen van de hierboven omschreven werkwijze worden onverwijld gemeld aan de ecologische begeleiding en aan de coördinator van het vanggebied.

9. Vertrouwelijkheid

De informatie die gedeeld wordt binnen de groep van coördinator, uitvoerders, ecologisch begeleiding en eventueel andere bij de uitvoering van de ontheffing betrokken personen is vertrouwelijk en wordt niet gedeeld met andere personen of organisaties, waaronder ook wordt verstaan 'de media'.

Namen en contactgegevens van de deelnemende personen blijven intern en worden niet bekend gemaakt aan andere personen of organisaties.

Leeuwarder Courant / Friesch Dagblad

Kennisgeving Ontheffing Wet natuurbescherming

Gedeputeerde Staten hebben op 2 december 2022 ontheffing verleend voor het vangen en doden van de steenmarter ter bescherming van weidevogels. De ontheffing is geldig vanaf 3 december 2022 tot en met 30 juni 2026. Het betreft onderstaande gebieden.

Súdwest-Fryslân

Workumerwaard e.o.
Idzegea
Skrok en Skrins e.o.
Meamert
Klaeiterp

Noardeast-Fryslân

Raard
Anjumer Kolken
De Kouwen
Kollum

Heerenveen

Abbegea
Aldeboarn - De Deelen

Opsterland

Janssenstichting

Weststellingwerf

De Ontginning

Dantumadiel

Zwagemieden – Westergaest
It Bûtefjild

Smallingerland

De Feanhoop

De Fryske Marren

Sintjohannesga
Tsjerkgaast
Broek
Haskerveenpolder

Gemeente Tytsjerksteradiel

Tusken Wâld en Ie

Voor inzien van de ontheffing, zie kader. Vermeld hierbij zaaknummer 246849.

Belanghebbenden kunnen **tot en met 6 weken na publicatie** een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten.